БОЛАШАҚ БҮГІННЕН БАСТАЛАДЫ

ҰСТАЗДАР ГАЗЕТІ

ПАВЛОДАРСКАЯ ОБЛАСТНАЯ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

2003 жылдан бастап жарияланады

15 акпан 2023 ж. № 2 (468)

НОВЫЙ ЭТАП СОЦИАЛЬНО-ПАРТНЕРСКИХ ОТНОШЕНИЙ В ТОРАЙГЫРОВ УНИВЕРСИТЕТЕ

18 января 2023 года проведена торжественная церемония подписания коллективного договора о социальном партнерстве между ректоратом и профсоюзной организацией сотрудников НАО «Toraighyrov University». Проект договора предварительно широко обсуждался в коллективе и рассматривался на заседании комиссии по социальному партнерству. Каждый сотрудник университета смог внести свои предложения в этот важный документ.

Первичная профсоюзная организация осуществляет свою работу, основываясь на нормах Конституции Республики Казахстан, Трудового кодекса Республики Казахстан, закона «О профессиональных союзах».

В отчете о проделанной работе за 2019-2022 годы председателем первичной профсоюзной организации был представлен совершенно новый подход работы по предоставлению социально-правовой защиты, а также о мотивации профсоюзной активности среди сотрудников.

В первичной профсоюзной организации активно реализуется ряд программ, способствующих мотивации профсоюзного членства, в связи с чем были расширены виды социальной поддержки членов профсоюза:

- предоставление дополнительного оплачиваемого отпуска продолжительностью до 3-х календарных дней женщинам, имеющих 4-х и более детей в возрасте до 12-ти лет, а также женщинам, имеющим на иждивении детей-инвалидов до 18-лет;
- право на занятия физической подготовкой в спортивно-оздоровительных секциях профессорско-преподавательского состава и сотрудников в течение рабочей недели с сохранением заработной платы, в том числе бесплатного посещения физкультурно-оздоровительного комплекса «Сункар»;
- оплата труда работников вуза в праздничные и выходные дни согласно трудовому и коллективному договорам или акта работодателя не ниже чем в полуторном размере от должностного оклада с учетом доплат и надбавок;
- предоставление санаторно-курортного оздоровления. За период с 2019 по 2022 год отдохнули и поправили здоровье с 50% скидкой 139 человек, из них около 70-ти получили путевки в санаторно-курортные зоны в 2022 году; - ректором университета и профсоюзной организацией реализуется социальная программа по обеспечению повышения здоровья студентов, ППС и сотрудников НАО «Toraighyrov University». На территории университета открыта врачебная амбулатория; - предоставление материальной помощи членам профсоюза на лечение, на операции различной сложности, многодетным, имеющим детей- инвалидов, неполным семьям, по потере близких родственников, молодым семьям, рождению первого ребенка, заключившим брак, труженикам тыла и ветеранам педагогического труда. Только в 2022 году было выделено более 3 млн.тенге.

Стороны выразили уверенность, что подписанный коллективный договор будет действенно работать в интересах сотрудников вуза и развития социально-трудовых отношений в организации, а также способствовать мотивации профсоюзной активности среди сотрудников.

На областном этапе республиканского смотра-конкурса «Лучшая первичная организация профсоюза» среди первичных профсоюзных организаций, входящих во внутреннюю структуру ОО коллектив университета занял Гран-при, а на республиканском уровне – 2 место. Полученную денежную премию в сумме 650 тысяч тенге использовали на приобретение спортинвентаря в фитнес зал.

21 сентября 2020 года открыт Профсоюзный коворкинг-центр, который стал площадкой для разработки и реализации новых профсоюзных проектов, место дискуссий и встречи социальных партнеров. При открытии данного центра областная профсоюзная организация работников образования и науки в качестве подарка преподнесла кофемашину, стоимость которой составляет более 600 тысяч тенге.

Профсоюзный актив планомерно проводит работу по мотивации профсоюзного членства, предусмотрев дополнительные меры по вовлечению работников университета в профсоюз. Так, если в 2019 году на профсоюзном учете состояло 39% сотрудников ВУЗа от общего числа работающих, то в настоящее время членство в профсоюзе составляет 85%. Тесное сотрудничество руководства университета и профсоюзного комитета, конструктивный диалог сторон на протяжении ряда лет способствовали укреплению профсоюзных рядов университета, улучшению микроклимата в коллективе, развитию социального партнерства.

Вся деятельность университета и его профсоюзного комитета наглядно демонстрирует новую модель совершенствования профсоюзной работы, направленной на улучшение качества жизни работников ВУЗа. Еще одним важным событием стало подписание Соглашения о взаимодействии и сотрудничестве между НАО «Toraighyrov University» и ОО «Павлодарская областная организация Казахстанского отраслевого профессионального союза работников образования и науки», основным предметом которого является расширение взаимодействия по вопросам совместной деятельности сторон. Приоритетными направлениями сторон Соглашения стали: защита трудовых и социальных прав и интересов сотрудников университета, формирование корпоративной культуры как инструмента повышения рейтинга университета, проведение системной учёбы профсоюзного актива по актуальным вопросам трудового законодательства, оказание поддержки и содействия деятельности профсоюзных организаций сотрудников и студентов, обеспечение участия преподавателей и студентов в реализации совместных проектов и мероприятий и многое другое.

Председатель ОО «Павлодарская областная организация Казахстанского отраслевого профессионального союза работников образования и науки» Науразбаева Гульбарам Ауэзхановна отметила большую роль социального партнерства в решении актуальных для сотрудников – членов профсоюза вопросов, а также совместную, слаженную работу ректора университета Еркина Токмухамедовича Садыкова и председателя первичной профсоюзной организации Жастлека Жумабаевича Уахитова.

Учитывая существенный вклад в развитие и укрепление отраслевого профсоюзного движения в Казахстане, а также личный вклад в защиту социально-экономических и трудовых прав и интересов членов профсоюза, председатель Правления, ректор НАО «Торайгыров университет» Еркин Токмухамедович Садыков был награжден знаком «Сала қызметкерлерінің кәсіподағына сіңірген айрықша еңбегі үшін».

Пресс – служба Павлодарской областной организации Казахстанского отраслевого профессионального союза работников образования и науки.

«КІТАП РУХАНИ ҚАЗЫНА» атты облыстық педагогикалық форум

Екібастұз қаласының білім беру бөлімінің ұйымдастыруымен «Оқуға құштар мектеп» республикалық жобасын іске асыру аясында «Кітап рухани қазына» атты облыстық педагогикалық форум өтті. Форумға Екібастұз өңірінің мектеп кітапханашылары мен педагогтар қатысты.

Форум аясында Павлодар қаласының Қабанбай батыр атындағы облыстық мамандандырылған "Жас сарбаз" лицей-мектеп-интернатының кітапханашы Сүлейменова Асель Жомартқызы, №6 мектеп-лицейінің бастауыш сынып мұғалімі Марахова Наталья Владимировна, №10 мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Шәріпбаева Әлия Жұмағазиқызы өз тәжірибелерімен бөлісті.

Форум барысында ақын, жазушы Мұзафар Әлімбаевтың 100-жылдығын тойлау аясында «Қайнар» кешенінің «Тілашар» үйірмесінің тәрбиеленушісі Рамазанқызы Мерей Мұзафар Әлімбаевтың өлең жолдарын оқыды. Педагог Молдахметова Мира Әділханқызы ақынның өмірінен қызықты фактілерді баяндап берді.

Форумның құрметті қонағы тілші, ақын, жазушы, аудармашы Жұмағали Бижанұлы Қоғабай, ақын Ерболат Теңдіқұлы Әмренов ақынның туындылары жайлы ой қозғады.

Педагогикалық еңбек ардагері Алма Бектенқызы Абелькасимова оқушылардың кітап оқуына қолдау көрсететін белсенді педагогтарды дипломдармен марапаттады.

Г. ИСКАКОВА, Экібастұз білім беру бөлімінің әдіскері.

РОБОТТАР ФЕСТИВАЛІНІҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Робототехника – XXI ғасырдағы ғылыми жаңалықтардың арасында жас ұрпақты техникалық мамандықтарға белсенді тартатын жаңа сала. Оқушылар арасында робототехниканы дамыту және танымал ету үшін министрліктің қолдауымен алғаш рет "USTEM Robotics" қоғамдық қорымен бірлесіп Республикалық роботтар фестивалі өткізілді.

Қаскелең қаласында Сүлейман Демирель университетінің базасында 2023 жылғы 10-11 қаңтар аралығында өткізілген фестивалге еліміздің әр өңірінен келген дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектептердің 159 оқушысы қатысты.

Павлодар облысынан шараға дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектептердің екі командасы қатысты: "Altynsarin" – Ы. Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған облыстық қазақ гимназия-интернатының командасы және "Самғау" - Қ. Сәтбаев атындағы дарынды балаларға арналған мамандандырылған гимназия командасы.

Роботтар фестивалінің қорытындысы бойынша Team Work Award номинациясында I орынға Ы. Алтынсарин атындағы облыстық дарынды балаларға арналған қазақ гимназия-интернатының "Altynsarin" командасы ие болды. Команда құрамында болған Пішенбай Әбілмансұр, Әлкенев Әмірәлі, Ділмағанбетов Нұрсұлтан, Балтабай Жаухангір, Марден Адинур және жаттықтырушы, информатика пәнінің мұғалімі Ералин А. М.

«Ертіс дарыны» өңірлік қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы

БАСЫМДЫҚТА - ҰЖЫМДАРДАҒЫ КЕЛІСІМ МЕН ТҰРАҚТЫЛЫҚ

ҚР Еңбек Кодексінің 159-бабының 8-тармағын ескере отырып, кәсіподақ ұйымдарында құрылған келісім комиссияларының мүшелері Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасын қолдану, келіссөздер жүргізу дағдыларын дамыту және еңбек дауларында консенсусқа қол жеткізу бойынша жыл сайын оқытудан өтуге міндетті екендігі туралы «Павлодар аудандық білім беру қызметкерлерінің кәсіподақ ұйымы» қоғамдық бірлестігінің филиалы кезекті рет оқыту семинарын ұйымдастырды.

Кеменгер орта мектебінің базасында білім беру ұйымдарының қызметкерлері жиналды, оларға еңбек дауы туындаған жағдайда сол жерде жанжалды жағдайды шешу сеніп тапсырылды. Семинар спикері, «Білім және ғылым қызметкерлерінің Қазақстандық салалық кәсіптік одағының Павлодар облыстық ұйымы» қоғамдық бірлестігінің құқықтық мәселелер жөніндегі бас маманы Гүлшат Оралқызы Жаркенова келісім комиссиясы қызметінің негізгі ережелерін түсіндірді.

Мәселен, Гүлшат Оралқызы келісу комиссиясы еңбек ұжымының жалпы жиналысында жұмыскерлер мен жұмыс берушілер өкілдерінің тең санынан тепе-тең негізде құрылатынын түсіндірді. Атқаратын лауазымына, атқаратын жұмысына қарамастан кез келген қызметкер комиссия мүшелері болып сайлана алады, ал ұйым басшысы комиссия құрамына кіре алмайды. Комиссия Ұжымдық шарттың қолданылу мерзіміне құрылады. Көрсетілген мерзім өткеннен кейін комиссияның жаңа мүшелері сайланады. Семинар спикері келісу комиссиялары туындайтын еңбек дауларын сотқа дейін реттеу үшін қажет екендігіне ерекше назар аударды. Қызметкерлердің келісім комиссиясына жүгінуі барысында шешім заң шеңберінде екі тараптың мүдделерін ескере отырып қабылданатыны өте маңызды. Тәжірибе көрсеткендей, тараптар көбінесе өзара тиімді келісімге келеді. Семинар тыңдаушылары білім беру қызметкерлерінің облыстық кәсіподақ ұйымына және Гүлшат Оралқызына оқу мүмкіндігі мен қажетті білім алғаны үшін алғыстарын білдірді. Пайдалы біліммен қаруланған келісім комиссияларының мүшелері ұжымдарда келісім мен тұрақтылықты жақтайтын болады.

С. МАТАЕВА, «Павлодар аудандық білім қызметкерлерінің кәсіподақ ұйымы» филиалының төрайымы

КІТАП ОҚУҒА ЫНТАЛАНДЫРУ ЖОЛДАРЫ

Ж.Аймауытов атындағы жалпы орта білім беру мектебінде «Шағын жинақтық мектептерде пән мұғалімдері мен ата аналардың оқушыларды кітап оқуға ынталандыру жолдары» тақырыбында аудандық тәжірибе алмасу семинары өтті.
Семинардың мақсаты: оқушылардың кітап оқуға деген қызығушылықтарын қалыптастыру, кітап оқуға ынтасын арттыру, кітаптың адам өміріндегі маңызын түсіндіру. Семинар IV кезеңнен тұрды.

Семинарға ауданымыздағы мектептерден сынып жетекшілері, мектеп кітапханашылары, шағын орталықтың тәрбиешілері, білім беру бөлімінің әдістемелік кабинет меңгерушісі Гүлнәзи Зейноллақызы Нұртаева мен әдіскерлері қатысты.

Ашылу салтанатында мектебіміздің басшысы Қайыржан Қырықбесұлы Қырықбесов келген қонақтырымызды құттықтап, ізгі тілегін білдірді. Мектеп психологі Динара Нұрымова «Көтеріңкі көңіл-күй» тақырыбында тренинг ұйымдастырды.

Математика пәнінің мұғалімі Арайлым Ахметова және ағылшын тілі пәнінің мұғалімі Ботагөз Қожанбаева сынып жетекшілер үшін 6-сынып оқушылары және ата - аналарымен «Кітап балалар шығармашылығының қайнар көзі» атты тәрбие сағатын өткізді. Тәрбие сағатының мақсаты : ата-аналар мен оқушылардың әдеби кітап оқуға құштарлығын оятып және көркем әдебиеттерге деген қызығушылықтарын арттыру болатын.

Мектеп кітапханасында «Кітап оқитын адам - табысты адам» атты коучинг сабақ өткізілді. Сабақтың мақсаты әрбір оқырманның өмірінде кітап оқуға құштарлығын жан-жақты қарастыру. Сабақ бастамасы «Гүл шоқтары» әдісі арқылы басталып, психологиялық ахуал туғызды. Іс- шарада көптеген әдіс-тәсілдер көрсетілді. Атап айтсақ, «Жүргінші поезд» әдісі арқылы келген қонақтарымыз көткеріңкі көңіл-күймен топқа бөлінді.

А. Байтұрсыновтың «Адамдық диханшысы» өлеңі бойынша оқушылардың кітап оқуға құштарлығын арттыру мақсатында топтық жұмыстар жасалды. Бірінші топ интерпретация жасаса, ал екінші топ жарнама жасады. Келген әріптестер қызығушылықпен қатысып, пікір алмасты. Табысты адам болуға тәрбиелеуде кітапты оқу маңызды екенін тағы бір рет еске салу мақсатында қатысушылармен « Қызық екен...» интеллектуалды сайыс өтті. Әр түрлі топтық тапсырмалар көрсетілді. Келген қонақтарымыз қатысып, өзара топтық, жұптық жұмыстарды орындады. Коучингті тарих пәнінің мұғалімі Эльмира Көккөзова, қазақ тілі және әдебиеті пәнінің мұғалімі Перизат Садықова , мектеп кітапханшысы Венера Жәпенова өткізді. «Жұлдыз» шағын орталығының тәрбиешісі Рымгүл Тасыбаева 3D форматында «Қаңбақ шал» ертегісін жасау жолдары бойынша шебер сағат өткізді.

Семинардың қорытындысында химия мен биология пәнінің мұғалімдері Динара Ахметова мен Айым Байжанова семинарға келгендерге «Ой мен ойын» сайысын ұйымдастырды.

Семинар барысында барлық семинарға қатысушыларға кері байланыс жасалды. Ұсыныстар мен пікірлер айтылды.

Акт залында семинардың қорытындысы жасалды. Семинардың жалғасы концерттік бағдарламамен аяқталды.

Елбасымыздың оқуға құштар мектеп жобасы қазіргі таңда іске асырылып жатқаны біздер үшін үлкен жетістік. Себебі, осы жоба арқылы оқушылырмыздың кітап оқуға деген қызығушылықтарын қалыптастырып, олардың оқуға деген ынтасын арттыру болып табылады.

М. Шумақова,
Баянауыл аудандық білім беру бөлімінің әдіскері.

ОҚЫТУЫНДА ЕРЕКШЕ ҚАЖЕТТІЛІКТЕРІ БАР БАЛАЛАРДЫ ОҚЫТУДА МОНТЕССОРИ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ

Баланың өзін-өзі тәрбиелеу және өзін-өзі дамыту - бұл ерекше жүйе. Онда дербестікке тәрбиелеуге, қоршаған әлемді қабылдау сезімдерін (көру, есту және т.б.) және моториканы дамытуға ерекше көңіл бөлінеді.

Әр бала өз қарқынымен жұмыс істейді және өзіне қызықты нәрселермен айналысады. Бұл даму жүйесінде бірыңғай талаптар мен оқу бағдарламалары жоқ. Мемлекеттік білім беру стандарты, керісінше, білім беру ұйымында болған кезде бала әмбебап білім беру әрекеттерін игеріп, қазіргі қоғамда сәтті өмір сүру үшін қажетті құзыреттерге ие болады деп болжайды. Нәтижесінде, қазіргі заманғы тәрбиешінің міндеті: баланың жеке физикалық, психикалық және моральдық қажеттіліктерін ескере отырып, әр оқушыға осындай қолайлы жағдай жасау, бала қоғамдағы маңыздылығын сезініп, алған құзыреттіліктерін әртүрлі өмірлік жағдайларда қолдана алады.Қазіргі уақытта көптеген зерттеушілер үшін мектеп жасына дейінгі балалардың сенсорлық дамуы өзекті болып қала береді. Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытудың маңызды міндеті - сенсорлық процестерді дамыту, оның көмегімен бала қоршаған шындықты толық қабылдауға қабілетті. Әлеуметтік-коммуникативті, танымдық, сөйлеу дамуының сәттілігі көбінесе баланың сенсорлық даму деңгейіне байланысты.Монтессори әдісінің басты айырмашылығы - дәстүрлі сынып-сабақ жүйесінің болмауы және 3 жастан 12 жасқа дейінгі балаларға жаңа балама үздіксіз білім беру жүйесін құру.Сондай-ақ, М.Монтессори балалардың белгілі бір әдістер мен іс-әрекеттерге ерекше сезімтал кезеңдерін анықтады. Сезімтал кезеңдер баланың өзіне қажетті білім, білік және дағдыларды игеруіне мүмкіндік береді. Олар баланың ішкі әлеуеті іске асырылғанына және оның белгілі бір психикалық процестерінің дамуына қолайлы жағдайлар жасалғанына қарамастан, қайтарымсыз өтеді. Дидактикалық материалдар, ең алдымен, баланың моторикасы мен сенсорының жасына сәйкес дамуы арқылы баланың рухани қалыптасуына ықпал етеді. Бала өздігінен әрекет етеді, оның ішкі күштері біртіндеп ересектерден тәуелсіз бола алатындай етіп босатылады. Жеке және әлеуметтік даму қарама-қайшылықтардың бірлігін құрайды. Тек бұл автономды және тәуелсіз адамға қоғамдағы күрделі мінез-құлықты жүзеге асыруға мүмкіндік береді.Жұмыс тәжірибесі көрсеткендей, Мария Монтессори технологиясын қолдану балаға жеке тұлғаны қалыптастыруға берік негіз береді-жан-жақты дамыған, жауапты, бақытты және білімді, басқа адамдарды түсінуге және түсінуге, достық қарым-қатынас орнатуға, басқалармен байланыс орнатуға, кез-келген жағдайда өзін жайлы сезінуге қабілетті тұлға қалыптасады.

ИБРАЕВА А. А., Ақсу қаласы «№ 3 арнайы мектеп - интернаты”КММ тәрбиешісі.

НАША РАБОТА – БЫТЬ РЯДОМ!

Многие думают, что для воспитания приемного ребенка достаточно иметь желание, уметь любить, дарить тепло, ласку и заботу. На деле оказывается, что любви и желания недостаточно. Школа приемных родителей (ШПР) не учит любить детей, у нее другая задача – помочь принять осознанное решение быть родителем приемному ребенку. Занятия в Школе приемных родителей никого и ни к чему не обязывают – человек сам определяет, что ему дальше делать: усыновлять, принимать под опеку или отказаться от этой идеи вообще. Но если приемные родители задумались однажды о том, чтобы дать ребенку- сироте главное в жизни – семью, важно сделать это осознанно и как минимум не навредить.

1 июля 2020 года в Казахстане вступила в силу новая норма, внесенная в Кодекс РК «О браке (супружестве) и семье» – об обязательной психологической подготовке приемных родителей. Сертификат о ее прохождении теперь включен в список документов, необходимых для желающих усыновить ребенка. В течении этого периода, в Центре поддержки детей, прошли обучение 115 кандидатов и получили заветные сертификаты.

Прошедшие обучение смогли лучше понять потребности ребенка, особенности его восприятия, сформирована линия поведения с ним в сложных ситуациях. По необходимости приемные родители получают психологическую поддержку.

На сегодняшний день, кандидаты, прошедшие ШПР в КГУ «Центр поддержки детей, находящихся в трудной жизненной ситуации, города Экибастуза», приняли в семью 37 ребенка, из них: 30 детей находятся под опекой и на усыновлении семеро детей.

КУДУШЕВА А.Р., педагог-психолог КГУ «Центр поддержки детей, находящихся в трудной жизненной ситуации г. Экибастуза»

ПРЕДМЕТНАЯ НЕДЕЛЯ КАК ОДНА ИЗ ФОРМ ПОВЫШЕНИЯ ИНТЕРЕСА УЧЕНИКОВ К УРОКАМ МАТЕМАТИКИ

Проведение Недели математики в нашей школе регулярно и традиционно. Это время, когда учащиеся становятся активными участниками заданий и организаторами творческих дел. Важно организовать игровую деятельность, которая с одной стороны бы стимулировала и дополняла учебный процесс, повышая познавательную активность детей, с другой являлась увлечением, развивающим ученика, дающим ощущение радости познания творчества.

Задачи предметной недели по математике:
вовлечение учащихся в самостоятельную творческую деятельность; повышение их интереса к изучаемому предмету; возможность реализации и раскрытия творческого потенциала учащихся; повышение мотивации обучения.

За несколько дней до начала недели математики в школе на доске объявлений вывешивается объявление о проведении недели математики и расписан план ежедневных мероприятий.

В понедельник проведено открытие предметной недели «Математический Ералаш». Учащихся ознакомили с планом мероприятий, поручили подготовить математические аппликации и стенгазеты, а также ребята сыграли в игру «Математическая рыбалка».

Во вторник среди учащихся 6-8 классов проведен интегрированный урок математики и адаптивной физической культуры «Математические старты»! Все участники команд показали свою смекалку, ловкость, силу и быстроту. В среду среди учеников 9 классов состоялась урок-игра «Математический бой». В ходе игры ребята учились взаимодействовать, решали проблему сообща, слышали не только себя, но и своего товарища.

В завершение Недели было проведено внеклассное мероприятие «Математический Ералаш», на котором учащиеся проявили свои творческие способности, смекалку и невероятный артистизм. Ребята читали стихи о математике, показали пародию на эпизод «Задачка» из юмористического сериала «Ералаш». Педагоги провели со зрителями математическую викторину, пели песни. Также учащиеся представили весёлый математический спектакль по мотивам сказки «Летучий корабль», который вызвал позитивные эмоции у детей-зрителей и педагогов. Актёров провожали бурными аплодисментами и тёплыми словами благодарности. При подведении итогов и награждении учитывались не только победа в том или ином конкурсе, но и активное участие в Неделе. Педагоги наградили самых активных учащихся грамотами и подарками.

Школа-интернат № 4 г. Павлодара.

НАУЧНЫЙ ПРОЕКТ КАК ОДНА ИЗ ФОРМ РАЗВИТИЯ КАЗАХСКО-РУССКО-АНГЛИЙСКОГО ТРИЯЗЫЧИЯ УЧАЩИХСЯ

Основными направлениями Государственной Программы реализации языковой политики в Республике Казахстан на 2020-2025 гг. являются повышение уровня владения казахским языком (особенно литературным) во всех сферах, повышение языковой культуры, приумножение лингвистического капитала казахстанцев, т.е. развитие казахско-русско-английского триязычия в коммуникативно - языковом пространстве Казахстана. Таким образом, наше исследование, а именно сопоставление выше перечисленных языков, отвечает современным требованиям языковой политики государства, а также способствует глубокому пониманию учащимися необходимости и важности познания культурных и национальных особенностей народов изучаемых языков.

Для реализации данных требований, мы с учениками 7 класса выбрали тему исследования «Сопоставление казахских, русских и английских фразеологизмов с компонентом – соматизмом «нога человека». В своем исследовании мы ставили целью выявить лингвокультурную специфику семантики казахских, английских и русских фразеологизмов с компонентом «конечности человека». Нам было интересно узнать, как во фразеологизмах отражается национальный менталитет, национальное мировосприятие носителей казахского, русского и английского языков. Так как, на наш взгляд, фразеологический фонд языка является одним из наиболее «культуроносных» источников.

Объектом рассмотрения выбрали казахские, русские и английские фразеологизмы с наименованием “конечности человека’’, так как лексика, обозначающая части тела человека, его физические и психологические состояния отличается высокой частотностью употребления. Понятие “конечности человека’’ мы ограничили соматизмом «нога человека».Для реализации исследования нами были поставлены следующие задачи: выделить из корпуса фразеологии казахского, русского и английского языков фразеологизмы с компонентом « конечности человека»; построить семантическую классификацию выделенных фразеологизмов; сопоставить группы фразеологизмов трех языков и обосновать классификацию по совпадению/ несовпадению их значений; выявить общие и национально-специфические группы. Нами была выдвинута гипотеза: соматические фразеологизмы способствуют более глубокому изучению языка и культуры носителя языка, позволяют выявить национальную специфику, что ведет к достижению успеха при межкультурной коммуникации.

В первом разделе нашего исследования рассматриваются такие лингвистические термины как лингвокультурология, соматизмы, фразеология а также лингвокультурологический аспект исследования фразеологизмов.

2) Во втором разделе исследования отражены принципы межъязыковой фразеологической эквивалентности, представлена классификация фразеологизмов по эквивалентности. Согласно данной классификации фразеологизмы различают эквивалентные, неэквивалентные и безэквивалентные.

1.Эквивалентные фразеологизмы характеризуются высокой степенью семантического и стилистического сходства.

1.аяғын әрең сүйретеді [еле ноги волочить],еле/едва/чуть/насилу/ноги волочить/ передвигать to drag one’s feet [волочить ч-л ноги] передвигать очень медленно, неохотно/с усилием/лениво (обычно от усталости, слабости, нежелания

2. Неэквивалентные – частично тождественные фразеологизмы, логическое содержание которых совпадает частично или полностью и синонимичные эквиваленты.

аяғын әуреге салу [зря много ходить], дурная голова ногам покоя не даёт
Little wit in the head makes much work for the feet

[Мало ума в голове создаёт много работы для ног]. Необдуманные действия приводят к лишней беготне, суете.

3. Безэквивалентные - когда фразеологизм одного языка не имеет в другом языке эквивалента, то есть, то или иное значение в одном языке не имеет подобного значения в другом языке. Например, английский фразеологизм to fall on one’s feet / leg (упасть на чьи-либо ноги). Значение «счастливо отделаться» не имеет эквивалента в русском и казахском языках в виде фразеологизма с компонентом нога/ноги. В русском языке, например нужен, как собаке пятая нога в значении «вовсе не нужен» или (Сам) чёрт ногу сломит – «невозможно разобраться в чём-либо, нельзя навести порядок».

В соответствии с семантикой казахские, русские и английские фразеологизмы сгруппированы следующим образом: нога – средство передвижения - быстрое/медленное едва / еле / чуть / насилу ноги волочить/ передвигать – to drag one’s foot (тащить/ волочить чего – либо ноги)- аяғы аяғына тимеді, екі аяғын қолына алу; состояние человека: физическое/ моральное стоять на (своих (собственных)) ногах – сбиться с ног – to run off one’s foot, , быть связанным по рукам и ногам – be tied hand and foot – аяғынан кісен салды; самостоятельность -поставить на ноги/ стать на ноги/стоять крепко на ногах- аяғына тұрғызу; жестовая семантика – принятие определенных поз быть у чьих-либо ног - to be at smb’s foot; екі аяғын қолына алу - брать ноги в руки- to take one’s legs-аяғына бас ұрды/ аяғына жығылды; сложные образные ассоциации – ноги свинцом налиты – to have leaden foot; встать с левой ноги/ земля горит под ногам/ нужен как собаке пятая нога; отношения между людьми – наиболее продуктивное понятие. Выбивать почву из-под чьих либо ног. – to cut the ground from under one’s foot; лизать кому-либо ноги – to lick smb. foot - табанын жалау; быть на дружеской/короткой ноге – to be on friendly foot with smb; мера – с/от головы до ног – from head to foot; мера расстояния - аяқ алыс/ аяқ жетер жерде/ аяғы алысқа түсті/ аяқ жетер жерде; неожиданно- аяқ астынан.

Анализ компонентов нога/leg/foot наглядно свидетельствует, что в семантической структуре, фразеообразовании этих слов в казахском, русском и английском языках очень много общего. В трех языках эти компоненты связаны не только с понятием «нижняя конечность тела», но и с понятием движения, ходьбы, состояния человека, жестов, отношений между людьми. Также наблюдается сходство в создании образных ассоциаций в языках. Это сходство объясняется общечеловеческими знаниями о мире.

Эквивалентными ФЕ в трех языках оказались 5 фразеологизмов. Синонимичными эквивалентами в данных языках - три ФЕ. Эквивалентными только в двух языках: казахском и русском – 4 ФЕ; в русском и английском - 10; в казахском и английском – нет. Лакунами в казахском языке являются девять ФЕ с компонентом аяқ-нога-foot/leg. 19 русским ФЕ соответствует 17 английских и 9 казахских эквивалентов.

На наш взгляд, такое различие в соотношениях связано с тем, что русский и английский языки относятся к одной языковой семье – индоевропейской, в то время как казахский язык относится к алтайской языковой семье, тюркской группе.

Наиболее интересными для исследования являются неэквивалентные и безэквивалентные ФЕ с компонентом аяқ - нога-foot/ leg, представленные 17 и 56 фразеологизмами соответственно. Именно эти две группы ФЕ обладают культурно-национальной спецификой. Национально-культурную специфику сопоставляемых языков мы видим в следующем. В русских ФЕ часто присутствует архетип “нога–принадлежность дьявола» и лексема “левый” также имеет к нему отношение (сам черт ногу сломит, земля горит под ногами, почва уходит из под ног, встать с левой ноги, как левая нога захочет). У английского народа лексема “левый” приравнивается к лексеме “wrong” (неправильный) (to catch smb. on the wrong foot, to get off on the wrong foot).

Национально-культурная специфика казахского языка проявляется в присутствии ФЕ с комонентом аяқ – состояние человека, а именно женское состояние аяқ-қолын бауырына алу ‘благополучно разрешиться (о женщине)’, аяғы ауыр ‘быть в положении’. В казахском языке присутствуют фразеологизмы, которые описывают резвого, ретивого коня: аяғының желі бар [в ногах есть ветер] ‘резвый’ (о коне), аяғына шаң жұқпау, букв.: пыли не приставать к ногам ‘самый быстроногий’ (о коне) скакун, что свидетельствует о большой роли хорошего коня в жизни джигита, воина, кочевника.

В численном соотношении ФЕ с компонентами аяқ-нога-foot/ leg наблюдается наибольшее количество соответствий в русском и английском языках, нежели в русском и казахском или казахском и английском. На наш взгляд, такое различие в соотношениях связано с тем, что русский и английский языки относятся к одной языковой семье – индоевропейской, в то время как казахский язык относится к алтайской языковой семье, тюркской группе.

Проанализированный языковой материал позволяет сделать вывод о взаимопроникновении языков и культур. Каждый фразеологизм, описывающий то или иное сходное явление в языке, одновременно оказывается и проявителем особенностей национальных мировоззрений – и казахского, и русского, и английского.

ТЕЗЕКБАЕВА Г.А., учитель английского языка средней школы № 9 г. Экибастуза.

УСПЕХ ПЕДАГОГА - ПОСТОЯННОЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СВОЕЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ

Профессиональное образование зависит от многих факторов. Профессиональные стандарты конкретизируют требования к подготовке специалистов. Выпускник колледжа должен быть нарасхват у работодателя, а для этого он должен знать актуальную теорию и не должен растерять все эти знания на практике. Наша задача – готовить современных квалифицированных работников, которые хотят работать на производстве.

Процесс модернизации системы национального образования в стране естественным образом отразился на повышении квалификации специалистов. Квалификация характеризует, с одной стороны потенциальную возможность педагога выполнять не простую педагогическую деятельность, а с другой – уровень его интеллектуального развития. С каждым годом все большее количество педагогов включается в инновационную деятельность, использует современные информационно-коммуникационные технологии, разрабатывает или апробирует новые методики.

Процесс профессионального развития многоаспектен. Семинары, стажировки в современных условиях также являются источниками пополнения информации, способны углубить знания преподавателя. Повышению квалификации отводится исключительное значение.

В январе2023 года преподаватели специальных дисциплин Павлодарского химико-механического колледжа Олешко Н.В., Каримова З.У., Олейник А.А., Омарбекова И.К. прошли стажировку на базе социального партнера АО TOTAL Сервис.

Совместно с предприятием была разработана и утверждена программа стажировки.

С нами работали ведущие специалисты предприятия: Сарымов Е.К., Сулейменов М.Д., Айдаргалин Ж.К., Миронова И.А., Шалгимбаев Р.Д., Неверов С.С., Ахметчанов Н.Б., Оралтаев О.К., Новиков К.В. Программа была интересна и насыщенна, она учит использовать полученные знания на практике, обогащает новыми идеями и опытом, знакомит с новыми людьми, дает возможность завязать новые деловые связи. Позволяет изучить инновационные технологии, применяемые на производстве, современную организацию труда, приемы и методы труда производства. Таким образом, преподаватели видят производство изнутри, анализируют теоретические знания и получают практические навыки. В ходе стажировки обсуждались текущие вопросы подготовки специалистов – будущих работников предприятия. Для нас, преподавателей, было важно видеть среди ведущих специалистов и работников предприятия своих выпускников. На предприятии также проходят производственную практику наши студенты. В результате стажировки мы получили новый опыт, который формирует у преподавателей навыки критического осмысления своей практики, умения анализировать и совершенствова технологий.

ОЛЕШКО Н.В., КАРИМОВА З.У., ОЛЕЙНИК А.А., ОМАРБЕКОВА И.К. Павлодарский химико-механический колледж.

ЭЛЕКТРОННОЕ ОБУЧЕНИЕ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ

С 2016 года образование в Казахстане направлено на подготовку учащихся, для которых «обучение через всю жизнь» является приоритетным. Стратегия осуществляется при помощи мобильного инфо коммуникационного взаимодействия в открытом информационно-образовательном пространстве.

Следуя тенденции развития в последние годы изменились роли педагогов и учащихся в образовательном процессе. Теперь, задача учителя заключается в содействии учащимся в становлении субъектами учебной деятельности для того, чтобы они могли самостоятельно определять цели и средства, быть ответственными за решения и их результат. Педагог выступает координатором, а не источником знаний. Осуществление самостоятельной деятельности учащихся с применением электронных образовательных ресурсов подразумевает позицию учителя, направленную на сопровождение и поддержку деятельности учащегося.

Самообразование является важным критерием для быстро развивающегося современного общества. Конечной целью организации самостоятельной учебной деятельности является становление учащегося как субъекта, когда он самостоятельно выявляет цель деятельности, актуализирует незаменимые для решения задач знания и способы деятельности; составляет план действий, изменяет процесс, самостоятельно проделывает работу, сопоставляет результат с целью.Учащихся готовят к тому, что нужно быть мобильным и продуктивным, уметь быстро менять карьерную ориентацию, быть готовым к освоению изменяющихся технологий. За последние шесть лет использование электронных ресурсов укоренилось в образовательной системе. Популярность электронных ресурсов объясняется доступностью сети Интернет, доступом к компьютеру и смартфону.

Для перехода на электронное обучение используются интеграции педагогических и информационно-коммуникационных технологий, обеспечивающих эффективность обучения.

В рамках работы Государственной программы развития образования Республики Казахстан в период с 2011 по 2020 годы, в образовательный процесс внедрялись электронные ресурсы. Исходя из поисковых запросов сети Интернет были выявлены электронные образовательные ресурсы, которые можно считать наиболее популярными: Bilimland.kz, kundelik.kz, itest.kz, padlet.com и kahoot.com. Электронные образовательные ресурсы используются учителями в работе с учащимися, в рамках уроков в школе и для организации самостоятельной работы.

Для выявления популярных образовательных ресурсов среди учащихся КГУ «Средней общеобразовательной школы-гимназии им. Шапық Шекин г. Павлодар» было проведено анкетирование среди учащихся 5-11 классов, их количество составило 125 человек.

В результате исследования были сделаны выводы: наиболее популярными электронными образовательными ресурсами являются Bilimland, YouTube и Online Mektep. Ключевыми факторами являются доступность и обширность информации. В зависимости от возраста, учащиеся отдают предпочтение использованию разных форматов использования электронных образовательных ресурсов: чем старше учащийся, тем чаще они используют данные ресурсы самостоятельно.

Проанализировав результаты анкетирования, мы пришли к выводу, что благодаря информационно коммуникационным технологиям учащиеся легко добиваются значительных результатов в учебе. Например, среди анкетируемых КГУ «Средней общеобразовательной школы-гимназии им. Шапық Шекин г. Павлодар» были призеры городских и областных олимпиад по английскому языку: Маркин Н. и Жусупова А., призер городской поли язычной олимпиады Чичерина Л., а также призеры республиканской онлайн олимпиады Гармазов А., Тяжеловат А., Жусупова А.

САДЕНОВА З. М., СТРОЕВА Е. А., учителя английского языка КГУ «Средней общеобразовательной школы-гимназии им. Шапық Шөкин г. Павлодар»

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ТІЛІҢ ДИДАКТИКАЛЫҚ ОЙЫНДАР АРҚЫЛЫ ДАМЫТУ

Ойын мектеп жасына дейінгі баланың жеке басының дамуына ықпал ететін тәрбие құралы. Балалар ойын арқылы тез тіл табысып,жақсы ұғысады,бірінен-бірі ептілікті үйренеді. Халқымыз ойындарға тек балаларды алдандыру, ойнату әдісі деп қарамай олардың мінез -құлқының қалыптасу құралы деп ерекше бағалаған.

Балалардың тілін дамытуға бағытталған дидактикалық ойындар: жаңылтпаштар,санамақ,”Қуыр-қуыр қуырмаш”,”Малдың төлін шақыру”,т.б. Жұмбақ ойындарды көбірек пайдалану өте тиімді.Баланың ой-өрісін кеңейтуге,өз бетімен ойланып,заттар мен құбылыстардың сипатталуына,баламасына қарай олардың атын табуға,сөздік қорын молайтуға үлкен септігін тигізеді.Дидактикалық ойын арқылы ойлау,сөйлеу,қиялдау,тілін дамыту,сонымен қатар өз ойларын толық жеткізе білу,сауаттылығын ашу. Дидактикалық ойын сәбилер тобынан басталады. 1-кіші топта жұмыс жасаған кезімде тіл дамыту сабағында тақырыбына қарай мынандай дидактикалық ойындарды пайдаланамыз. 1-кіші топта дидактикалық ойындардың жеңіл түрі ойнатылады.”Даусын сал”,-ойын шарты:кубик арқылы ойнатамын бала кубикті лақтырып қандай жануар түссе сол жануардың дыбысын салады.Сол сияқты “Қимылын көрсет”-ойын шарты:айтылған заттардың қимылын көрсету мысалы:қоян,ұшақ,аю,бақа,т.б. “Ғажайып қалта”-ойын шарты:қалтаның ішіндегі шыққан заттарды атау мысалы:алма,доп,мысық,орындық,т.б.

Бір сөзбен айтқанда,ойын бала тілінің дамуына ықпалын тигізіп, таным белсенділігінің дамуына жол ашады. Қай бала болмасын ойынмен өседі, өйткені бала табиғатының өзі тек ойынмен байланысты. Ойын үстінде бала еш нәрсеге тәуелсіз. Ол өзін еркін ұстайды. Ал еркіндік дегеніміз барлық дамудың баспалдағы, бәрін білуге деген талпынысы мен құлшынысы. Баланың білуге деген құштарлығы, сөйлеуі ойын үстінде қалыптасады.

ЕНСЕБАЕВА А.Т.,КАБЫЛБЕКОВА А.О., № 115 сәбилер бақшасының тәрбиешілері. Павлодар қаласы.

БАЛ БӨБЕК

ДЕТСКИЕ САДЫ ПРИИРТЫШЬЯ
БАЛАБАҚША ТЫНЫСЫ

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ОЙЫН АРҚЫЛЫ ТАНЫМДЫҚ БЕЛСЕНДІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Балалардың сөздік қорын дамытуда ойын, тапсырма, жаттығуларының орны ерекше. Соның ішінде ойын – баланың шын тіршілігі. Ойын арқылы бала айналасындағы нәрседен өзіне қызықтысына ықыласы ауып, таңдап алады. Баланың бір ерекше қасиеті сөйлеуден еш жалықпайды. Ойын бала тілінің дамуына ықпалын тигізіп, таным белсенділігінің дамуына жол ашады. Қай бала болмасын ойынмен өседі, өйткені бала табиғатының өзі тек ойынмен байланысты. Ойын үстінде бала еш нәрсеге тәуелсіз. Ол өзін еркін ұстайды. Ал еркіндік дегеніміз барлық дамудың баспалдағы, бәрін білуге деген талпынысы мен құлшынысы. Баланың білуге деген құштарлығы, сөйлеуі ойын үстінде қалыптасады.

Дидактикалық ойындар сәбилер тобынан басталады. Мұнда жоғары топтарға қарағанда жеңіл түрлері ойнатылады. Балалар ойыншықтарды қолымен ұстап, көзімен көріп, сипап сезу арқылы ойнайды. Немесе ойыншық заттарды сиапттауға болады. Мысалы: Бала ойнап отырған машинаның дөңгелегі нешеу, түсі қандай? Доп - домалақ. Ол күнге ұқсайды. Доппен біз қызықты ойындар ойнаймыз. т. б Кубиктерді түсіне қарай топтастыр, қане сен көк кубиктерді әкелші, үстелге апарып қойшы. Бұл жерде балалар кеңістікті бағдарлауды үйренеді.

Дидактикалық ойындар ересек топтарда төменгі топтарға қарағанда күрделеніп жүргізіледі. Ойын шарттары мен көрнекіліктерін пайдалану арқылы ойын әрекетін дамытуға болады. Дидактикалық ойындар баланың ақыл - ойын ойлау қабілетін, қабылдауын, есте сақтауын, зейінін дамытуға, салыстыруға, жіктеуге өзін - өзі бақылауға үйретеді. Мысалы: «Телефон» ойынында диалогтық сөйлеудегі әңгіменің мақсаты бір нәрсе жайында сұралып баланың оған жауап беруге белгілі бір әрекетке түрткі болуға үйрету болып табылады.

Ойын қызықты тартымды өту үшін дидактикалық ойындарды дұрыс ұйымдастыру керек. Ойынға керекті құралдар әр балаға жеткілікті болу керек, сонда ғана балаларға түсінікті болады. Дидактикалық ойындардың құралдары ұзақ уақыт сақталу үшін эстетикалық, гигиеналық талаптараға сай әдемі қораптарда, қалталарда тұру керек. Ұйымдастырылған іс-әрекетінде дидактикалық ойындарды қолдансақ алға қойған мақсатымызға жетеміз. Заттық дидактикалық ойынның түрлері төмендегідей заттармен ойнатылады.

Киім түрлерімен ойнатылатын дидактикалық ойындар: Киімдерді балалармен таныстырумен қатар киіну дағдыларын қалыптастыруға үйретеміз.

Заттық ыдыстарды қолдану арқылы жүргізіледі: Ыдыстарды қолдана отырып жеке және жалпы атауын айта білуге балаларды үйретеміз. Сонымен қатар «Қуыршаққа тамақ дайындаймыз» ойынын ойната отырып ыдыстарды қолданудың әдістерін үйретеміз. Мысалы: қасықты оң қолға ұстаймыз, тарелкені екі қолмен ұстаймыз. т. б.

Үстел - үсті дидактикалық ойындары таңертеңгілік балаларды қабылдау кезіне ойнатылады. Балалардың есте сақтау қабілеті таңертеңгілік уақытта жақсы қабылдайды. Сондықтан заттардың атын жаттау, немесе жалғасын табу, құрастыру, орнын табуға байланысты ойын түрлері ойнатылады. Мысалы: «Қуыршақ Айшаға киінуге көмектес», «Заттың екінші бөлігін тап», «Суреттің жетпей тұрған бөлігін толықтыр» (қысқыштармен) т. б.

Сөздік ойындар - суреттер арқылы: суреттермен ойналатын дидактикалық ойындар барлық білім беру саласы бойынша ойнатылады. Суреттер арқылы балалар сөйлем құрастыруға үйренеді. Белгілері бойынша ажыратады. Жалпы атауын айтып үйренеді. Мысалы: «Суретте қай жыл мезгілі бейнеленген?» дидактикалық ойынын алатын болсақ, балалар оған қарай отырып өз ойларын білдіреді.

Мектеп жасына дейінгі кезеңдегі балалармен сөздік жұмысын жүргізу ісі - сөйлеуді дамытудың негізгі бір міндеттері болып есептелінеді. Біз балалармен сөздік жұмысын жүргізе отырып, оларды айналасындағы заттармен таныстырып, атын атай білуге, қасиеті мен сапасын, түр - түсін және пішінін ажырата білуге, өмірдегі, қоршаған ортадағы түрлі құбылыстар жайындағы ұғым, түсініктерін дамыта отырып, белсенді түрде тілдік қарым - қатынас жасай білуге үйретеміз.

Мектеп жасына дейінгі балалардың сөздік қорларын дамыту ісінде тәрбиешінің балалардың сөздік қорларын дамыту, жаңа сөздерді меңгерту, үйренген сөздерін тиянақтап, анықтап, әрі байытып отыру басты міндет саналады.

ХАСЕНОВА М. Б., «№4 сәбилер бақшасы» КМҚК тәрбиешісі. Екібастұз қаласы.

МЕКТЕПКЕ ДАЯРЛАУ КЕЗЕҢІНДЕГІ БАЛАЛАРДЫҢ ТІЛІН ДАМЫТУДАҒЫ ОЙЫН ТЕХНОЛОГИЯСЫ

Мектепалды оқыту-тәрбиелеу жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын молайту, ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін өмірде еркін қолдану, одан әрі күнделікті іс-әрекет кезіндегі тілдік қарым-қатынаста қолдана білуге жаттықтыру жұмысына ерекше мән берілген. 5-6 жаста қарапайым жаттығуларды орындауда өлеңмен, тақпақпен ұйқастырылған жаттығуларды пайдалану ұсынылады.

Сонымен қатар өзіне-өзі қызмет ету дағдысын қалыптастыру: қасық пен қарындаш ұстау, түйме тиегін өзі салып, өзі ағыту, бауын байлау, т.б. дағдыларды дамыту қажет. Себебі, бала өмірінің бастапқы кезеңінде баланың ұсақ қол моторикасы қалай дамып жатқандығын, жеке интеллектуалды қабілетін байқауға болады. Қасықты, қарындашты ұстау алмайтын, түймесін түймелей алмайтын және бәтеңке бауын байлай алмайтын балалардың қолының кіші моторикасы нашар дамыған болып есептеледі. Олар шашылған конструкторларды жинау, пазлдармен жұмыс жасау, есептейтін таяқша және мозаикамен ойнау сияқты дағдыларды орындау өте қиын.

Әрине, мектепке баратын бала тілінің дамуы, өзіне-өзі қызмет көрсету және жазуға дайындық дағдысын қалыптастыруда ұсақ қол моторикасын дамыту және үйлестіру жұмыстарын жүргізудің маңызы өте зор. Ұсақ моториканы дамытудың маңыздылығы неде? Адамның бас миында саусақ қимылына және сөйлеуге жауап беретін орталықтар өте жақын орналасқан.Ұсақ моторикаға әсер ете және оны белсендіре отырып, көрші орналасқан сөйлеуге жауап беретін орталықты да дамыта аламыз. Сондықтан ұсақ моторикасын дамыта отырып, адамның ішкі ағзасына ықпал етеміз. Су- Джок терапиясының авторы Паджев адамның ағзасының белсенді нүктелері қол саусағында орналасатының дәлелдеген болатын. Балалармен күнделікті жұмыста әр баланың жеке қабілетін ескере отырып, жалпы және арнайы моторикасын дамыту үшін ойындар мен тапсырмалар беріп отыру қажет. Ойын жаттығуларын беруде мына принциптерге сүйену қажет:

Ойын жаттығулары балаларға қызықты, тартымды болуы қажет, ересек пен бала арасындағы қарым-қатынас сенімділікке құрылуы қажет. Саусақ жаттығулары қарапайымнан күрделігі қарай ойысады.

КАСЫМОВА К. А.,«Майқайың жалпы орта білім беру мектебі» КММ мектепалды сынып мұғалімі, Екібастұз қаласы.

ОЙЫН АРҚЫЛЫ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ

Мектепке дейінгі балалардың жан-жақты дамуы үшін ойынның алар орны ерекше. Экологиялық мазмұны бар әртүрлі ойындар баланы қоршаған әлеммен таныстырып қана қоймайды, сонымен қатар табиғатқа ұқыпты қарауға бағытталған әлеуметтік құндылықтар жүйесін қалыптастыруға көмектеседі.

Экологиялық ойындар психикалық дамуға да үлкен әсер етеді. Балалар пайымдауды, қорытынды жасауды, жалпылауды үйренеді, ал олардың зейіні, есте сақтау қабілеті, ерікті қабылдау дамиды. Ойында қойылған мәселелерді шеше отырып, бала құбылыстардың немесе заттардың жеке белгілерін оқшаулауды үйренеді (мысалы, «Жыл мезгілдері» ойыны), салыстыруды, топтастыруды, белгілі бір белгілер бойынша жіктеуді үйренеді (мысалы, «Кім қайда тұрады?»). Сондай-ақ, экологиялық ойындар барысында сөздік қоры байытылады: балалар жануарлардың, құстардың, өсімдіктердің, жәндіктердің аттарын біледі, олардың сыртқы түрін, сипаттамаларын сипаттауды үйренеді. (Мысалы, «Қандай өсімдік екенін тап?»). Экологиялық бағыттағы ойындарды өткізу барысында балалар үйлесімді сөйлеуді дамытады, олар табиғаттың белгілі бір объектілері туралы шағын әңгімелер мен ертегілер жасайды.

Экологиялық ойындарды келесідей бөлуге болады: пәндік ойындар, бұл әртүрлі табиғи заттарды (жапырақтар, тұқымдар, конустар, қиыршық тастар және т. б.) қолданатын ойындар; үстел үсті ойындары, мысалы, табиғат құбылыстары, жеміс – жидектер және т.с.с. қоршаған ортаның суреттері салынған домино; ауызша ойындар. Әдетте, бұл сұрақтар мен сөйлеу логикалық міндеттері, олардың шешімі балалардың табиғат әлемі туралы бұрыннан бар идеяларына негізделген, олар үйде де, серуендеуде де ұйымдастырылады. Мысалы, "Кім ұшады, кім жүгіреді және кім секіреді?»;Бұл қашан болады?» , "Суда кім тұрады, ауада кім ұшады, жерде кім тұрады?»; шығармашылық ойындар.

Шығармашылық ойындар тәуелсіз сипатқа ие. Бұл тәрбиешіге экологиялық білім деңгейін және балалардың табиғатқа қатынасын анықтауға көмектеседі, бұл мектеп жасына дейінгі балалармен Экологиялық жұмыс жүйесін одан әрі ұйымдастыруда үлкен маңызға ие. Шығармашылық ойынға табиғат материалдарымен (топырақ, су, тастар және т.с.с), рөлдік ойындар (саяхаттар, «гүл дүкені» ойыны, «хайуанаттар бағы» ойыны, т.с.с.) кіреді. Табиғат объектілерін бақылау процесінде бала байқауды дамытады (Мысалы «Бірдей тастарды тап» немесе «Бірдей гүлді тап» ойыны).Экологиялық ойындар балалардың физикалық дамуына да ықпал етеді. Яғни, бала ептілік, жылдамдық, қимылдарды үйлестіру сияқты қасиеттерді жетілдіреді.

БУЖАНОВА С.К., «№4 сәбилер бақшасы» КМҚК тәрбиешісі, Екібастұз қаласы.

ҚҰСТАРҒА ҚЫСТА ҚАМҚОР БОЛАЙЫҚ!

Біздің балабақшамыздың негізгі бағыты – бүлдіршіндерге экологиялық тәрбие беру болғандықтан, жыл сайын дәстүрлі экологиялық акциялар, экскурсия мен түрлі іс-шаралар үзбей ұйымдастырылады.

Соның бірі ауа – райы өзгеріп, күн суытқанда құстардың жылы жаққа ұшып кететіні, өлкемізде қыстап қалатын құстардың қыс мезгілінде адамдардың көмегінсіз суыққа төтеп беруі қиын екенін балабақша тәрбиеленушілеріне түсіндіру мақсатында «Құстарға қамқор болайық!» тақырыбында экологиялық акция кіші топтардан бастап жүргізіледі. Ұрпағымызды қоршаған әлемге, қыстайтын құстарға мейірімділік танытып, қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу мақсатында қаламыздағы № 4 сәбилер балабақшасының «Құлыншақ» кіші тобының тәрбиешілері мен ата-аналары және тәрбиеленушілері бірлесіп, 16-20 қаңтар аралығында «Құстарға қамқорлық» акциясын өткізді.

Бала – бақшамыздың маңын жайлы мекен тұрағына айналдырып жүрген қанатты достарымызға тобымыздың белсенді ата – аналары Жамбыл Саит Қанатович (Қанат Аяланың әкесі), Ибрахимнің әкесі Серікбаев Айдос Бауыржанович ағаштан жылы ұя жасап, ағаш басына іліп, құстарға суық күнде тоңбайтындай жағдай жасады.

Тобымыздың қамқор жүректі кішкентай тәрбиенушілері Қанат Аяла, Нұрхаев Мирас, Давлетұлы, Ерназар, Айдосұлы Ибрахим, Салмакова Айша жемсауытқа жем шашып, құстарды қоректендірді.

Біздің міндетіміз – бау бақшаның емшісі, қанатты достарымыз, табиғаттың азат перзенті - құстарды қорғау екенін естен шығармағанымыз жөн.

ДАУТБАЕВА О. К., «№4 сәбилер бақшасы» КМҚК тәрбиешісі. Екібастұз қаласы,

АСЫҚ ОЙЫН ТЕРАПИЯСЫ

. Асық ойынында үнемі отырып-тұру,жүрелей отыру, тізені жартылай бүгу, жиырылу, ширығу жас балалардың денесін шынықтырып, аяқ-қолдағы буын ауруларының алдын алады. Сонымен қатар салт-дәстүр, ырымдар, пайымдар, мақалмәтелдер біздің ата бабамыздың көшпенді өмір сүруімен қатар,төрт түлік малға да байланысты құрылған. Мысалы: «Асығың алшысынан түссін», «Қой асығы демеңіз,қолға жақса сақа тұт, жасы кіші демеңіз,ақылы асса аға тұт» дегендей астарында үлкен мән жатыр. Асық ойнау кезінде оның түсуіне үлкен мән берген. Мысалы:

Алшы-асықтың иірілгенде табаны жерге тиіп, тұрық түсуі. Ойын кезінде оған аса мән берілген. Ол-бірінші дәрежелі асық.

Тәйке-асықтың иірілгенде табаны үстіне қарап, тұрық түсуі. Ол-екінші дәрежелі асық.

Бүге-асықтың иірілгенде дөңес жоны үстіне қарап, етпетінен жатық түсуі. Ол үшінші дәрежелі асық.

Шіге-асықтың иірілгенде шұңқыр жағы үстіне қарап,шалқасынан жатық түсуі. Ол төртінші дәрежелі мәнге ие.

Балабақшада асық ойнай бастаған баланың бойынан өзгерістер байқалады. Тіл байлығын дамытады, саусақ буындарына пайдалы, өзі қатарлы балалармен бірге ұйымшыл болады,зейіні, ой ұшқырлығын, ұсақ қол моторикасын дамытады.

Қорыта айтсам ата-бабамыздың ұзақ ғасырлық көшкеруен арқылы үзілмей келе жатқан асық ойынын бүлдіршіндерімізге үйреткен үлкен зор мәртебе. Бір жағынан балалардың денесі қимыл-қозғалыс арқылы шыныққып,шымыр болады, екінші жағынан жан тазалығы дер едім.

БАКИРОВА Г. И., «Майқайың ЖОББМ» КММ «Жұлдыз» шағын орталығының тәрбиешісі.

Қ ҰМ ТЕРАПИЯСЫН ҚОЛДАНУДЫҢ МАҢЫЗЫ

Құммен ойын балалар мен ересектердің эмоционалдық хал-жағдайларына оң әсер етеді, бұл баланың өзіндік дамуы үшін тамаша құрал болып табылады.

Құмдағы ойындар-баланың табиғи әрекеті формаларының бір түрі. Сондықтан да біз, ересектер, құммен ойнайтын ойындарды оқыту және дамыту сабақтарында қолдана аламыз. Құмнан суреттер салып, әртүрлі оқиғаларды ойлап тауып, біз бала үшін әлдеқайда қызықты түрде оған өзіміздің біліміміз бен өмірлік тәжірибемізді, қоршаған әлемнің заңдылықтары мен оқиғаларын жеткізе аламыз. Бала құм терапиясында тек қана қиял, көрнекі-бейнелік ойлауды, сөздік-логикалық ойлауды, сөздік-логикалық ойлауды, көрнекі іс-әрекеттік ойлауды, шығармашылық және сын тұрғысынан ойлауды дамыта отыра, процесс барысында фигураларды таңдау барысында толығымен өз назарын салады. Бала ойын барысында өзінің терең эмоционалдық қобалжуларын айта алады.

Құм терапиясын қолданудың әдіс-тәсілдері: әңгімелесу; түрлі-түсті құммен сурет салу; танымдық ойындар; коммуникативтік ойындар; пікірталастар.

Бала үшін құм терапиясы – өзін танытуға мүмкіндік. Су, құм, жануарлардың мүсіндері, заттар балалардың кейде сөзбен айтып жеткізе алмай ашылуына көмектеседі және сезімдерін білдіруге ықпал етеді.

Құм терапиясының маңыздылығы:

• сөзбен айтып жеткізе алмайтын ойлаумен қобалжуларды сыртқа шығаруға көмектеседі.

• Іште туындаған қиын жағдайларды, шығармашылық потенциалдарын босатады.

Құм терапиясын 3 жастағы балалармен бастауға болады. Кейбір адамдар бұл әдісті психоанализге әкеледі деп ойлайды, бірақ менің тәжірбиемде терапияның еркін әдіс екені көрсетіледі.

Мысалы көгілдір түсті құмзар, онда бала мен ересек бірлесе ойнайды. Ойында ойыншықтар қолданылады.

Балабақшада тәрбиеші болып жұмыс істеу барысында балалардың байланыстырып сөйлеуі және сөздік қорларының кемшіліктері басым болуда. Осымен қатар оларда сөйлеу тілі өте төмен дамыған олар агрессивті, бір-біріне қайрымды болмауы және бір-біріне мейірімділік шыдамдылық танытпауы басым. Бала қолымен және табиғатпен жасалған шынайы, тартымды және тартымсыз пішіндерді қолданады, ал қолдан жасалған заттар шындықты қабылдауға көмектеседі.

ТАСЫБАЕВА Г. Ж., білім беру бөлімінің «№ 4 сәбилер бақшасы» КМҚК тәрбиешісі. Екібастұз қаласы.

.

БАЛ БӨБЕК

ДЕТСКИЕ САДЫ ПРИИРТЫШЬЯ
БАЛАБАҚША ТЫНЫСЫ

БАЛАБАҚША –БАРЛЫҚ ТӘРБИЕ МЕН БІЛІМНІҢ ЕҢ АЛҒАШҚЫ БАСПАЛДАҒЫ

Қазіргі таңда үздіксіз білім беру еліміздің ертеңі, өсіп келе жатқан жас ұрпақ білімінің тереңдігімен өлшенеді. Қазақ халқының нағыз азаматын тәрбиелеп өсіру негіздерін қалыптастыратын тұңғыш мектепм – ол балабақша. Мектепке дейінгі мекеме балаларына үздіксіз тәрбие мен білім беру келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына тікелей әсер ететін балабақша тәрбиешілері.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде тәрбиешілердің ұстанымы ауысқан: ол балаларға басшы емес, білім беру қызметінің тең қатысушысы. Мұндай оқыту баланың интеллектуалды қабілеттілігін айтарлықтай шамада анықтайды, балаларға мінезін қалыптастыруға, байланыс тілді, логикалық ойлауды, дүние-танымды дамытуға, сыни ойлауды қалыптастыруға және жеке мүмкіндіктерді беретін дамытушы орта құруға мүмкіндік береді.Сондықтан осы шақта балалармен анағұрлым жан-жақты дамытушылық әре-кеттер жүйелі жүргізілсе, жұмыс соншалықты нәтижелі болады. Тәрбиелі, білімді ұрпақ балабақшадан мектепке дайын шәкірт болып шығады. «Бала естігенін айтады, көргенін істейді» деп қазақ халқы бекер айтпаған. Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілікке тәрбиелеудің маңызы зор.

Кішкентай сәбилеріміз ата - анасының, тәрбиешісінің, достарының мінезінен, жүріс - тұрысынан, сөйлеген сөзінен, істеген ісінен үлгі алуға тырысады. Балабақшаның балаға беретін тәлім -тәрбиесінің қаншалықты мықты болуы, сол балабақшада қызмет ететін педагогикалық ұжымға, нақтырақ айтар болсақ, тәрбиешіге байланысты.

Осы бүлдіршіндеріміз әр мерекелік іс-шараларға белсене ат салысып өз өнерлерін көрсетуге тырысады. Балалардың ішінде әнші, биші, бояушы, сызушы балаларды байқауға болады.

Кішкентай балалар тәрбиеші көмегімен киініп, жуынып, сүртінеді, бір -біріне көмектеседі, «рахмет, кешір, өтінемін» сөздерін айтып отырады.. Осылайша мейірімділіктің негізі қаланады немқұрайлықтың пайда болуына, құрбыларына, үлкендерге қалай болса солай қарауға мүмкіндігі жасалмайды.

Тұрмыстық қызметте топтағы ойыншықтарды жинау, оларды күтіп ұстау, топты таза ұстау. Ұйымдастырылған оқу қызметіне қажетті ермексаз, тақтайша, қылқалам т. б дайындауға көмектесуі. Осылайша біз бүлдіршіндерімізді қайырымдылыққа, кішіпейілділікке шақырып, жақын адамдарына қамқор болуға үйретеміз.

Әрбір жасалынған істен кейін «Жарайсыңдар балалар! Тобымыз немесе ойын алаңымыз қандай сәнді болып қалды, бәрекелді!» деген сөздерді есту арқылы жасаған еңбектерінің дұрыс екеніне көз жеткізеді.

Балабақшамыздың жақсы жетістіктерге жетуі, әрбір тәрбиешінің өз еңбегінің нәтижесімен, жаңалығымен біліктілігі мен білімдерінің арқасы деп білеміз.Балабақша топтарында өз жұмысын жақсы білетін, біліктіліктерін көтеру курсынан өткен модератор,зерттеуші педагогтар жұмыс жасайды. Балабақша ұжымының әрбір қызметкерлерінің міндеті – күнделікті тәрбиеленуші бүлдіршіндерге бақыт сыйлау.

Біздің мамандығымыздың қыры да, сыры да сол – күн сайын көз алдымызда өсіп, дамып келе жатқан жас ұрпақпен жұмыс істеу. Өмірге келген әрбір нәресте отбасында ата-анасынан бастап барлық туған туыстардың махаббаты мен жылулық шапағатына бөленіп өседі.Әр отбасында тәлім – тәрбие алып 2 жасқа толғанда ата-аналар жүректерінің бір-бөлшегін сеніп толықтай бір күнге балабақша әкеліп тапсырады. Сол орайда ананың орнына ана бола білетін ол-балабақша тәрбиешісі. Балабақша баланың өмірге аттаған алғашқы қадамы. Басқан алғашқы қадамынан баланың болашағы қаланады. Әрбір кішкентай ғана бүлдіршінді өмірге енді аяқ басқан сәтте көңілінің кілтін тауып, олардың тұлға болып қалыптасуына сүбелі үлес қосатын алтын ұя. Аса сабырлықты, шыдамдылықты, жылулықты қажет ететін үлкен кәсіп иелері жұмыс атқарады. Отбасында еркелеп, өз дегенін, қалауын орындатып қоятын ерке балалар да жоқ емес. Бір үйдің кенжесі, бірі тұла бойы тұңғышы. Бірақ, балаларға бірдей тәрбие беріп, бірыңғай тәртіпке баулитын орта-тағы да балабақша.

Балабақшадағы оқу қызметтері физикалық, коммуникативтік, танымдық және зияткерлік, шығармашылық-зерттеу іс-әрекет, әлеуметтік эмоциональдық дағдылары бойынша іске асып, балалар бойына ойын түрінде білім нәрін сусындатады. Тілін дамытып ортаға бейімдеп қарым-қатынасқа икемдейді, Қарапайым математикалық ұғымдарын қалыптастыру арқылы оң мен солын,ұзын қысқа үлкен кішісін ажыратуға,жапсыру, мүсіндеу,суретсалу арқылы шығармашылығы дамып, түрлі ойындар арқылы әлеуметтік ортаға бейімдейді, қоршаған ортада табиғат құбылыстарымен жақынырақ танысады. Өздері түрлі рөлдерді сомдай отырып, салмақтауды үйренеді, сонымен бірге шынығып, салауатты өмір салтын ұстап өсуі жолында да берілетін осы балабақша жұмысының еңбегі ұшан теңіз.

ЗЕНОВА А.Б., «№12 сәбилер бақшасы» КМҚК-ң басшысы. Екібастұз қаласы.

ВОСПИТЫВАЕМ ЛЮБОВЬ К ПАВЛОДАРУ

Развитие дошкольников при знакомстве с родными местами становится возможным при условии их активного взаимодействия с окружающим миром эмоционально-практическим путем, то есть через игру, предметную деятельность, общение, труд.

И как можно было не воспользоваться тем, что на территории г. Павлодара находится уникальный памятник палеонтологии «Гусиный перелет» известный во всем мире. И Мы начали с того, что познакомились с этим достоянием нашего города. Дети имеют представление о том, каким образом был открыт этот памятник, какие уникальные находки совершили палеонтологи на берегу Иртыша, какие животные существовали миллионы лет назад в том месте, где мы живем сейчас. Затем речь зашла о том, как эти сведения попали к нам в современную действительность. И дети познакомились с профессией “палеонтолог”.

Палеонтологи уже давно спорят о том, когда жили и когда вымерли древние животные. А древние животные ассоциируются у детей как динозавры. Когда жили динозавры – вопрос, который часто задают дети. А ведь им нужно постараться дать максимально правдивую информацию. Поэтому мы используем и энциклопедии, и интернет.

Мы попробовали поиграть в «Палеонтологов». Дети почувствовали себя в настоящей палеонтологической экспедиции. Вели «настоящие» раскопки по поиску останков древних животных. При совершении находок, старались проявить осторожность к найденным ценностям. Использовали специальный инструмент: лопатки, кисти, работали только в перчатках! Далее вели работу по объединению останков, чтоб получить представление о целом объекте. С осторожностью доставляли находки в музей, где подготавливалась экспозиция выставки. И конечно же экскурсия в музей, где опытный экскурсовод рассказывает об уникальных находках на территории нашего города. Все это происходило в игровой форме, и конечно, все роли исполняли сами дети. Поэтому можно сказать, дети имеют представления о древней истории родного края, искренне заинтересованы тем, на сколько богата и уникальна история нашего города Павлодара.

ЛИХОМАНОВА А.С., воспитатель я/с № 102 г. Павлодара.
“

МНЕМОТЕХНИКА
как средство развития речи детей дошкольного возраста

В дошкольном возрасте преобладает наглядно-образная память, и запоминание носит в основном непроизвольный характер: дети лучше запоминают события, предметы, факты, явления, близкие их жизненному опыту. Исходя из этого одним из эффективных методов развития речи является - мнемотехника.

Основной «секрет» мнемотехники заключается в соединении несколько зрительных образов, а мозг фиксирует эту взаимосвязь. Как любая работа, мнемотехника строится от простого к сложному. Необходимо начинать работу с простейших мнемоквадратов, последовательно переходить к мнемодорожкам и позже – к мнемотаблицам. Содержание мнемотаблицы – это графическое или частично графическое изображение персонажей сказки, явлений природы, некоторых действий и др. путем выделения главных смысловых звеньев сюжета рассказа. Главное – нужно передать условно-наглядную схему, изобразить так, чтобы нарисованное было понятно детям. Мнемотехника помогает упростить процесс запоминания, развить ассоциативное мышление и воображение, повысить внимательность. Более того приемы мнемотехники в результате грамотной работы воспитателя приводят к обогащению словарного запаса и формированию связной речи. Цель данного метода: развитие памяти, мышления, воображения, внимания, а именно психических процессов, ведь именно они тесно связаны с полноценным развитием речи.

Этапы работы: рассматривание таблицы и разбор того, что на ней изображено; перекодирование информации, т. е. преобразование из абстрактных символов в образы; пересказ информации (сказки, рассказа) с опорой на символы (образы, т. е. происходит отработка метода запоминания.

Особенности работы по мнемотехнике с детьми младшего возраста: необходимо использовать цветные мнемотаблицы, т.к. в памяти у детей остаются отдельные образы. Малышам трудно сразу уловить информацию через мнемотаблицу, поэтому с ними удобнее работать по мнемодорожке. Первоначально, я предлагаю детям 1 схему-изображение. Далее, постепенно увеличиваем количество мнемосхем до 4-х, например, стихотворение «Мишка». Таким образом получается мнемодорожка. Дети, которым легко дается запоминание стихотворений с использованием мнемотехники, к концу года, уже можно предложить в индивидуальной работе мнемодорожку и мнемотаблицу, состоящую из 5-6 элементов.Также использую цветные мнемотаблицы. Изображения становятся более символичными, например, елочку мы можем обозначить двумя треугольниками, но зеленого цвета. Также происходит постепенный переход от мнемодорожек к мнемотаблицам. Количество мнемосхем в них увеличивается до 7-8 к концу года. В среднем возрасте, так же, как и в младшем, дети заучивают стихотворения по готовым мнемотаблицам. После заучивания стихотворения мнемотаблица остается доступной детям до смены темы согласно тематическому планированию. Проведение занятий с использование мнемотехники требует детальной подготовки в отборе речевого материала, наглядных пособий, игр. Наглядность и материал помогает детям быть раскрепощенными и служит хорошей опорой при заучивании песен, стихов, сказок и т.д.

ШАНОВА Е.В.,воспитатель КГКП «Ясли-сад № 79 г. Павлодар».

МУЗЫКАЛЫҚ ОРТА - БАЛАНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫН ДАМЫТУ ҚҰРАЛЫ

Білім берудің негізгі мақсаты-өскелең ұрпақты болашаққа дайындау. Шығармашылық - бұл мақсатты тиімді жүзеге асыра алатын жол.

Шығармашылық тұлғаны тәрбиелеуге кешенді көзқарас жалпы эстетикалық және адамгершілік тәрбие мәселелеріне қатысты көптеген мәселелерді қамтиды. Идеялық-дүниетанымдық, рухани және көркемдік біртұтастық - бұл өскелең адамның жеке басының, оның дамуының жан-жақтылығы мен үйлесімділігінің ажырамас шарты.

Шығармашылықтың құндылығы, оның функциялары тек тиімді жағында Жеке тұлғаның шығармашылық дамуының көрсеткіші-шығармашылық. Шығармашы-лықты көптеген адамдарға тән жеке тұлғаның интеллектуалды және жеке ерекшеліктерінің процесі мен кешені ретінде қарастыру қажет

Баланың шығармашылығының маңызды көрсеткіш-теріне мыналар жатады:

* шығармашылық белсенділік, яғни жаңа өнімді жасауға дайындық және жоғары мотивация деңгейі;
* өзін-өзі көрсету, әйтпесе - баланың музыкалық іс-әрекеттің түрін, оның дизайнын жүзеге асыру әдісін еркін таңдауы;
* интеллект, "интеллектуалды қабілет",
* "музыкалық интеллект" - музыканы орындау, жазу және қабылдау қабілеті;
* білім мен дағдылар.

Балалардың шығармашылығының қалыптасуына ық-пал ететін факторларға мыналар жатады:

* ақпараттық интеллектті дамытуға мүмкіндік беру;
* балаларды шығармашылық процесінде қолдауды қамтамасыз ететін, қарым-қатынас пен тәжірибе алмасуға мүмкіндік беру;
* баланың шығармашылық тұлғасын дамыту-біздің балабақшаның барлық ұжымы үнемі жұмыс істейтін мәселе. Музыкалық тәрбие жұмысының нәтижелерін талдай отырып, мен мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылығын дамыту үшін музыкалық ортаны пайдалану керек деген қорытындыға келдім.

А. АРЫНОВА, «№9 сәбилер бақшасы» КМҚК музыкалық жетекшісі. Павлодар қаласы.

ПЕСКОГРАФИЯ
КАК ИННОВАЦИОННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В РАЗВИТИИ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Для развития творческой, гармоничной, интеллектуальной, инициативной личности все большее распространение получает инновационная технология пескография. Хочу поделиться своим опытом использования технологии рисования песком. Всем нам хорошо знаком песок, но на самом деле это таинственный, удивительный материал. Для детей игра с песком это естественная и доступная форма взаимодействия, преобразования окружающего их мира.

Воспитанники моей группы включаются в игру с песком всем своим существом – эмоционально, психически, физически. При этом создаются благоприятные условия для проявления у детей концентрации внимания, любознательности, увлеченности, а также релаксации.Дети придумывают удивительные сценарий игр, создают на песке интересные сюжеты. Все это, является отличным стимулом для развития воображения и фантазии. Развитие речи происходит в процессе живого общения детей между собой во время создания рисунка, проговаривания диалога любимого героя. Создавая сюжет и воплощая его в реальность, дети дошкольного возраста, учатся целенаправленно действовать, добиваться результата, что способствует развитию коммуникативных навыков. Большой интерес у детей вызывают песочные сказки, когда иллюстрация песком сопровождается рассказом педагога сказки. Образы, созданные из песка, мимолётны и неповторимы. Сюжет из сказки «Колобок», раскидистое дерево, наряженная новогодняя ёлка с подарками, город, транспорт, персонажи из мультфильмов, животные, люди, вымышленные персонажи, абстракция, пейзажи…

Результатом моей работы явилось повышение творческого потенциала дошкольников. Рисование песком способствовало развитию мелкой моторики, фантазии, творческих способностей, образного мышления. А также снижение негативных проявлений(страха, тревожности) и уменьшение проявлений отрицательных эмоций (злости, гнева, обиды).

Я пришла к выводу, что игры с песком улучшают общее эмоциональное состояние ребёнка, развивают воображение, творческий потенциал, развивают мышление, речь, память, внимание, мелкую моторику, повышают самооценку и уверенность в себе, улучшают взаимоотношения со сверстниками, формируют коммуникативные навыки сотрудничества в общении со сверстниками.

КАЗАНЦЕВА Л.А., воспитатель высшей категории КГКП «Ясли сад №4» г. Экибастуз.

THEME OF THE LESSON: YOUNG PEOPLE AND TECHNOLOGY (SOCIAL INTERACTION)

Teacher name: SYRYMBETOVA G.B.

Sity of Ekibastuz. School № 9. class 7

Learning objectives(s) that this lesson is contributing to: 7.S2 ask complex questions to get information about a limited range of general topics and some curricular topics; 7.S7 use appropriate subject specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics; 7.L3 understand with some support most of the detail of an argument in extended talk on a limited range of general and curricular topics;
7.C2 use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers.
Lesson objectives: All learners will be able to:
• Use phrases and vocabulary to ask complex questions about devices during pair work;
•Name the familiar words connecting with the theme;
•Evaluate and complete partner's speech during group work;
•Identify the information about the technology of partner's talk and speaker's.
•Complete partner's talk during the group work with support.
Most learners will be able to:
• Complete partner's talk during the group work.
Some learners will be able to:
• Talk confidently about different devices during the lesson.
Language objectives: Technology, smartphone, chat, social media, device, Internet.
Assessment criteria: Identify the main idea in extended talks with little support.
Level of thinking skills: Knowledge and comprehension
Value links: The Patriot Act "Mangilik Yel": Economic growth based on industrialization and innovation.
Cross curricular links: ICT
ICT skills: Using active board, pictures, student book, cards.
Previous learning: Students have studied theme "Hobbies and Leisure". They know vocabulary associated with Technology.
PLAN

ORGANIZATION MOMENT
GREETING
Teacher greets pupils and asks questions.
WARMING UP
(W, G) Crossword. *Resources:* S-S

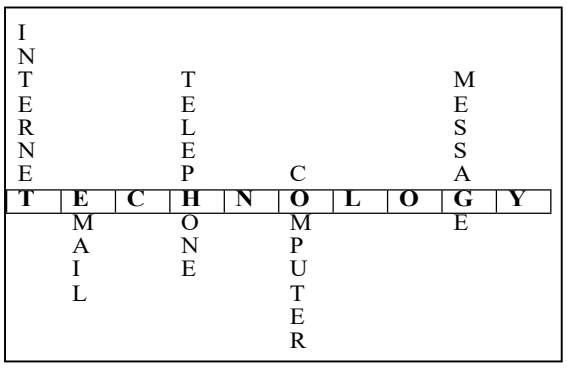

Teacher uses "Crossword" technique to know how many words do learners know.
Teacher gives them crossword, students fill it in and then find the main word of our theme.
- By using it we can send letters, find information very quickly.
- @ - What is it?
- We use it to call each other.
- Sometimes you play games on it. Ex.War Face.
- We send short texts by our phones. What are they (short texts)
Students should guess the theme of the lesson.
Teacher tells the students the aims of the lesson.
MIDDLE. (***W)Set the context.*** *Resources:* T-S, 6-9 min
Teacher asks the leading questions about ways of communication. Pupils give examples of different ways of communication nowadays and many years ago.
(W) Modelling. *Resources:*T-S PPP, 9-15 min
Teacher asks questions a learner. There are questions on the board. Students can see and read it. There is a picture on active board.
1. What do you use for communication?
- I use……._____/ _____/_____for communication.
(***P)Eliciting.*** *Resources:*S-S
Learners ask and answer the questions in pairs:
2. How often do you chat/ call/ use/ write/ send/ talk?
-I often/ sometimes/ never/usually ……
Peer assessment Students check the sentences each other.
(W) Watching the video. *Resources:*https://www.youtube.com/watch?v=9hPtSQv5RDs, 15-19 min.
Teacher shows the video for students. It's called "History of communication: What's next". Students ask some questions if something is not clear.
Activity 1(G) Compare & Contrast. *Resources:*S-S PPP, 19-25 min
Teacher shows 2 pictures for students and gives the task. Teacher divides into 2 groups. Each group choose one picture and describe it. After that 2 groups together discuss about this two pictures. Talk about their contract and compare it.
The main question:
- How do people communicate?
- Do you prefer it?
- What kind of communications do you use?

- What the differences between this 2 pictures?
Differentiation (differentiation by response) Allow less confident learners to give different levels of response.
Assessment Students give specific feedback after discussion.
Activity 2 (G) Ambassador. *Resources:* S-S, 25-32min
Learners discuss what new technology they could not live without and why. Teacher divides class into 3 groups according to their abilities and gives paper with questions for each group. They should answer the questions and discuss. Then they choose 2 pupils of each group. They are ambassadors and go to others group. They read their questions to each other and discuss with classmates in group.
• Questions for 1 group
What do you think of today's technology?
What new technology could you not live without?
What do you think very old people think of modern technology?
• Questions for 2 group
What do you think of tomorrow's technology?
How has technology changed society?
Has technology made our lives better than our grandparents' lives?
• Questions for 3 group
Is technology a good or a bad thing?
Do you like using technology to learn?
Has technology made us more impatient?
Differentiation (differentiation by group) Students work together in mixed ability groups and help each other by working together to accomplish assigned tasks at different levels.
Assessment Teacher monitors the students while group work and gives feedback for all students.
Resources: http://www.esl-lab.com/ramfiles/smartphone.wax, Ending 32-38 min
Teacher gives support through questions for understanding the meaning of the text.
(**F, I)** Listen to the story about mobile phones and choose the right option. You will listen twice. Go to this link to listen information.
1. The young man says he needs a new phone because
A) his parents took his last one
B) someone stole his last one
C) his phone is an older model
D) his parents want it
2. How many phones does the young man already have?
A) two B) three C) four D) five
3. According to the conversation, what are the young man's parents like?
A) friendly B) generous C) kind D) smart
4. What do his parents want their son to do to get a phone? A) take out money from his bank account
B) find a job and work to earn money
C) ask his brother if he can use an old phone
D) ask his sister if he can use an old one
5. What is the BEST word to describe the young man's personality? A) talkative B) mean C) self-centered D) selfish Answer keys: 1. C; 2.A; 3.C; 4.B; 5.C.
Descriptor A learner:
- Listens the speaker;
- Recognizes the speaker speech;
- Finds specific information for solving the problem;
- Ticks the correct answer.
Peer assessment Students swap their copybooks to check the test with the key.
Homework: Learn new words. Make up sentences. Less able students write 4 sentences, others write 7 sentences using new vocabulary.38-40 min

Additional information

Differentiation – how do you plan to give more support? How do you plan to challenge the more able learners? •
More support will be given to weaker learners by giving them phrases in some tasks and through questions.
• Differentiation by response Allow less confident learners to give different levels of response.
• Differentiation by group Students work together in mixed ability groups and help each other by working together to accomplish assigned tasks at different levels.
• Differentiation by extension (homework)
Assessment – how are you planning to check learners' learning?
• Through oral feedback;
• Formative assessment (individual work, check the test).
Health and safety check ICT links
•Teacher gives activities where pupils should go to another groups.
Reflection
Were the lesson objectives/learning objectives realistic?
What did the learners learn today?
What was the learning atmosphere like?
Did my planned differentiation
work well?
Did I stick to timings? What changes did I make from my plan and why?
Use the space below to reflect on your lesson. Answer the most relevant questions from the box on the left about your lesson.
Summary evaluation
What two things went really well (consider both teaching and learning)?
1:
2:
What two things would have improved the lesson (consider both teaching and learning)?
1:
2:
What have I learned from this lesson about the class or individuals that will inform my next lesson?

Theme of the lesson: A FILM POSTER

Teacher's name: TALAPOVA I.A.

Sity of Ekibastuz. School № 9. class 8

Learning objectives that this lesson is contributing to: 8.2.1.1 understand with little support or no support the main points in extended talk on a wide range of general and curricular topics;
8.1.3.1 respect differing points of view;
8.1.4.1 evaluate and respond constructively to feedback from others;
8.3.1.1 use formal and informal registers in their talk on a growing range of general curricular topics.
Lesson objectives: All learners will be able to:
• Describe and produce a film poster.
Most learners will be able to:
• Demonstrate learned grammar and vocabulary with sure.
Some learners will be able to:
• Understand the movie's credits to find out information.
PLAN
BEGINNING. GREETINGS.
- Good – morning, Boys and Girls! Glad to see you. Are you ready to work? Okey, let's start our lesson.
Warm-up.
What date is it today?
What is the weather like today?
What did you do yesterday?

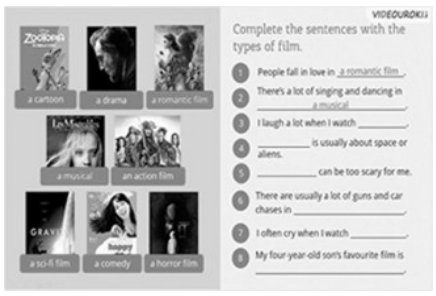

What kind of the film did you watched? *Students greet teacher. A necessary warm-up.*

Students complete the sentences.
Verbal assessment.

Resources: Worksheets

Lesson objectives: 8.2.3.1 understand with little or no support most of the detail of an argument in extended talk on a wide range of general and curricular topics;
How do you think, what will the aim of our lesson?
Determining the lesson objectives and aim of the lesson.
MIDDLE.*Task 1.* Read the credits of the movie. Watch the part of Harry Potter and the Philosopher's stone. (W) *Verbal assessment. Resources: https://rezka.ag/films/fantasy/1043-garri-potter-i-filosofskiy-kamen-2001.html*
New words. Directed by [dɪˈrektɪd baɪ]режиссер
Produced by [prəˈdjuːst baɪ] продюссер
Starring [ˈstɑːrɪŋ] в главных ролях
Plot summary [plɒt ˈsʌməɹɪ] краткое описание сюжета
Character [ˈkærɪktə] персонажи
Theme [θiːm]тема
Role [rəʊl] роль
Actor [ˈæktə] актёр
Actress [actress] актриса. *Working out with new words*

Mutual Assessment

Read the text about Harry Potter
Mr. and Mrs. Dursley, of number four, Privet Drive, were proud to say that they were perfectly normal, thank you very much. They were the last people you'd expect to be involved in anything strange or mysterious, because they just didn't hold with such nonsense.
Mr. Dursley was the director of a firm called Grunnings, which made drills. He was a big, beefy man with hardly any neck, although he did have a very large mustache. Mrs. Dursley was thin and blonde and had nearly twice the usual amount of neck, which came in very useful as she spent so much of her time craning over garden fences, spying on the neighbors. The Dursleys had a small son called Dudley and in their opinion there was no finer boy anywhere.*Reading: skimming. Students answer on the question. Formative Assessment.*
Answer on the question:
What was this text about?
Who was the main character of this film?
Do you know this film? *Using checklist in the exercise and descriptor students do a film poster and then present it. Formative Assessment.*
Descriptor:
1. Choose the movie you like.
2. Write who the director is.
3. Write who the producer is.
4. Describe the plot briefly(as in the text you read).
5. Describe the main actors.
6. Describe the main idea, the moral of this film.
7. Describe the special effects that were in this film.
Working out with new words
END. ***Reflection:***

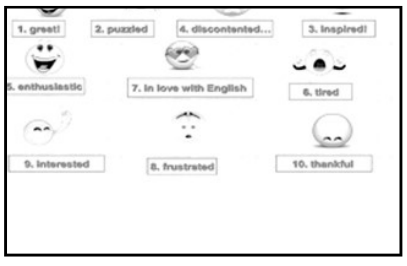

Feedback

Homework: *learn new words.Write down their hometask*
*Resources:*Card. *https://yandex.kz/images/search?text=reflection%20for%20the%20lesson%20of%20english&from=tabbar&pos=28&img_url=http%3A%2F%2Fslideplayer.com%2Fslide%2F13350001%2F80%2Fimages%2F40%2FAfter%2Bthis%2Blesson%2BI%2Bam%25E2%2580%25A6%2B1.%2Bgreat%2521%2B2.%2Bpuzzled%2B4.%2Bdiscontented%25E2%2580%25A6.jpg&rpt=simage&lr=29590*

ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ - БУДУЩЕЕ ОСОБЕННЫХ ДЕТЕЙ

Помню те времена, когда люди не были готовы принять тот факт, что особенные дети могут учиться наравне с обычными детьми. А сейчас это повсеместно становится нормой, чему я очень рада.

Век цифровой грамотности позволяет всем людям найти и изучить профессию и работать по ней. Много примеров, когда люди с ограниченными возможностями живут полной и интересной жизнью. Пример знаменитого мотивационного оратора Nicholas James Vujicic вдохновил миллионы людей. Этот человек открыл всем глаза на возможности особенных людей, и главное, побудил их не опускать руки и продолжать жить для себя, развиваться. Во время волонтерской работы я познакомилась с мальчиком, у которого заболевание «водянка». Он хорошо читает, играет на пианино, знает много стихов. Очень открытый и талантливый парень, я верю в его блестящее будущее. Исходя из своей 8- летней практики волонтерства в кабинете психолога- педагогической коррекции могу уверенно сказать, что не важно особенный ребенок или обычный, главное – желание учиться и развиваться.

АНУАРБЕКОВА К.Ж., Высший инновационный аграрный колледж «Ertis», мастер производственного обучения.

REALIZATION OF COMPLICATED THEMES IN 10TH-11TH GRADES BY USING INTERACTIVE WORKSHEETS

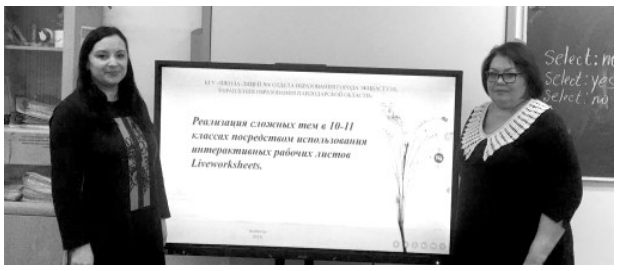

Nadezhda Fomina **Svetlana Turova**

Teachers of English. Ekibastuz. Lyceum № 6

An interactive worksheet is a digital tool for teachers to organize students' independent learning activities using cloud services and web tools. Liveworksheets allows you to transform your traditional printable worksheets (doc, pdf, jpg...) into interactive online exercises with self-correction, which we call "interactive worksheets".

Students can do the worksheets online and send their answers to the teacher. This is good for the students (it's motivating), for the teacher (it saves time) and for the environment (it saves paper).

Additionally, our interactive worksheets take full advantage of the new technologies applied to education: they may include sounds, videos, drag and drop exercises, join with arrows, multiple choice... and even speaking exercises, that the students must do using the microphone.

Let's see how to use liveworksheets

You can use liveworksheets to make your own interactive worksheets or you can use the ones shared by other teachers. We have a collection of thousands of interactive worksheets that cover lots of languages and subjects.

You can make your own interactive worksheets.

It's very easy. Basically, you have to upload your document (doc, pdf, jpg...) and it will be converted into an image. Then you just have to draw boxes on the worksheet and enter the right answers.

There are also a few commands that you need to learn if you want to make other kind of exercises, like drag and drop, join with arrows, speaking exercises, etc. But it is very easy.

How to make my own interactive worksheet

1. Click "Make interactive worksheets". Get started.
2. Click here to open the "Liveworksheet maker"
3. Select a doc. pdf, jpg, etc. file from your computer upload.
4.Your worksheet opens on the editor.
5. Draw boxes and enter the right answers. If multiple answers are possible, enter all them, separate by bars. Click here to preview your interactive worksheet.
6. Click to save your interactive worksheet. Click if you want to share your worksheet.

If you share your interactive worksheets with the rest of teachers, you can make as many as you like, and we'll be very grateful.

You can also keep your worksheets private, but there is a limit of 30 private worksheets.

Please take into account that you can't share worksheets taken from other websites, scanned from text books or which include any copyrighted content without authorization.

How can I get my students' answers?

There are two ways:

The simplest one: The students open the worksheet, do the exercises and click "Finish". Then they choose "Send my answers to the teacher" and enter your email (or secret keycode). Then you'll get a notification in your email, and you can check all your students' answers in your mailbox. There is no limit on the number of worksheets that your students can send to you, but all their answers will be deleted after 30 days.

The most complicated, but much better option: You can make your own interactive workbooks, and add your favorite worksheets (your own ones or shared by other teachers). Then you have to register your students (they can also register themselves with your secret keycode). After that the students can open with their username and password and do the exercises. You can check their work at any time, assign homework and add comments or notes.

Students may optionally register their email to get notifications of their homework and teacher's comments.

Interactive workbooks are highly customizable, allow teachers' feedback and save all your students' answers for unlimited time. For these reasons they are our recommended option, although it takes more time at the beginning (you have to register your students and choose the worksheets, although it is possible to add or remove worksheets at any time).

Let's see at limitation in using liveworksheets.

Yes, there are some limits, but for most of the teachers they are not a problem at all: You can make up to 10 interactive workbooks (with 120 pages each) and register up to 100 students. This means that you can save 10*120*100 = 120000 different students' answers in your account, for free.

Advantages of using Liveworksheets

• Engaging

The liveworksheets fully engage students when it comes to learning.

• Self-Correcting

Unlike physical worksheets, digital worksheets offer immediate feedback to students and their teachers. This alone is an advantage over traditional worksheets. Students can correct their mistakes or ask for help before they fall too far behind.

Motivational

• Liveworksheets involve even those students who are not at all interested in the lesson. Numerous studies show that the more active the teaching methods, the easier it to interest students in them.

• Involving the students in attracting clickable assignments motivates them to learn. There is nothing more valuable than positive feedback and results for a teacher.

• Liveworksheets often have elements that encourage and motivate students. Progress bars show them how much they've completed, helping them gauge deadlines and push through to the end.

• Get rid of monotonous. Teacher selects group or individual assignments, taking into account the level and interests of the students. They personalize learning: the teacher is not tied to the material of the textbook and workbook.

• Auto-Grading. Saving time for rest

Teachers spend less time grading worksheets and more time working with students directly.

Have you ever struggled with being overstressed while revising the tones of home tasks? For sure. Now teachers do not spend a lot of time reviewing homework and workbooks.

ОЗЫҚ БІЛІМНІҢ АЛТЫН ДІҢГЕГІ

Студент. Қандай тамаша әрі жып-жылы естілетін сөз десеңізші?! Міне, кеше ғана талапкер болып «Қандай пән таңдап, қандай университетке оқуға түсемін?» деп шарадай басым шақшадай болған мен бүгін Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінің ең бақытты студенті бола шықтым. Тілге деген қызғушылығымның нәтижесінде Қытайтану мамандығына оқуға түстім. Енді мен үлкен өмірге аяқ бастым. Арман қала Алматыда білім алып, өмірдің жаңа парағын ашқан жанмын. Мен студенттік өмірімнің жарқын бейнесін, керемет сәтін, тәп-тәтті естелігін қағаз бетіне қалдыруды өз міндетім жеп білемін.

Уақыт өте, бір түкпірде пайда болған ой күшейе, күресуге тұрарлық мақсатқа айналды. Ақыр соңында «QS Development Road map» халықаралық рейтингісінің «Төрт жұлдыз» номинациясын елімізде алғаш болып иеленген, Орта Азиядағы ең үлкен кітапхана иесінің, Қазақстанда ең алғашқы болып ашылған «Шығыстану» факультетінің I курс студенті атанған менің болашаққа құрған жоспарым тым көп. Оқу аясында тіл мен өзге де ғылымдарды үйренудің өзгеше тактикаларын, методикаларын түсініп, өз тәжіриебемнен өткізіп қана қоймай, студенттік өмірдің қызығын да сезіп жатырмын.

Менінше, әрбір ер азамат сегіз қырлы болуы керек. Себебі өмірде бізге артылатын жауапкрешілік тым жоғары. Мен мектеп қабырғасында жүргенде-ақ спортпен айналыстым. «Дзюдо» спорт түрі менің хоббиим болды. Қаз ҰУ студенті болғалы, университетте де аталмыш күрестің тегін секциясы барын естіп, қуана спортпен айналыса кеттім. Биыл қараша айында университет чемпионатың жеңімпазы атандым. Алда осы спорт түрінен бірнеше турнирлер мен чемпионттар өтпек, қазіргі уақытта жаттықтырушыммен қызу дайындық үстіндеміз.

Білім мен спортты қатар алып жүру маған соншалықты қиындық туғызбайды. Есесіне мен уақытты текке өткізбемін. Жоспар бойынша жасалған іс үнемі нәтиже беретінін де білемін. Мен университетте өткізілетін барлық шараларға қатысуға тырысамын. Қоғамдық жұмыстар да мені қызықтырады. Жақында Қазақстанның белгілі ғалымдары, министрлері, дін қызметкерлері мен жазушыларының қатысуымен елімізде алғаш Шығыстану факультетінің негізін қалаушы, мемлкеттің еңбек сіңірген елшісі , өмірінің соңына дейін Қазақстанның бас мүфтиі қызметін атқарған Әбсәттар қажы Дербісәлінің құрметіне өткен конференцияда Нұр-Мүбәрәк университетінің Египеттік професорымен өзге қатысушылар арасында штаттық емес синхронды аудармашы қызметін атқарып, Қазақстанның бүгінгі бас мүфтиі – Наурызбай қажы Тағанұлын, жақында ғана шығып, барша қазақ еліне бестселлер болып таралған «Кемел адам» кітабының авторы Қайрат Жолдыбайұлы сындыларды көріп, Әбсаттар қажы мен сол кісінің құрметіне арналған еңбектермен таныстым. Мен үшін бұл үлкен жаңалық болды. Өте қатты қуандым. Қазіргі таңда «Кемел адам» кітабын парақтап жатқан жайым бар. бұл кітапты әрбір қазақ баласы оқу тиіс.

Осы атап көрсеткен іс-шаралардан бөлек, университет қабырғасында мемлекет пен мәдениет зерттеу аясында, студенттік зерттеулер, алғашқы стартаптар, дебаттар, өнер мен спорт қырынан дамуға бағытталған ұйымдар мен студенттің қоғамға орнығуға зор көмек болатын басқосулар жиі өтеді. Мен уақыт тауып барлық шараға қатысуға тырысамын. Мұның барлығы түрлі тақырыпта болғандықтан, қызығушылықты оятады. Өзіме қажетті дүниелерді алып жүргеніме қуанамын. Студенттік өмірім өте қызықты етселіктерге толы өтіп жатқанына қуанамын. Біздің қасиетті қара шаңыраққа ақ босағадан енген әрбір жан өз қалауын табатыны анық. Біздің университет – болашаққа бастайтын дара жол. Қысқасы, әрбір жастың арманы мен мақсатының орындалуы үшін барлық мүмкіндік дәл осы білім ордасында бар деп мен нық сеніммен айта аламын. Және де барлық талапкерді өзім білім алып жатқан қасиетті қара шаңыраққа ойланбай оқуға түсуге кеңес беремін. Менің университетімде кездескенше, жас түлек!

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Шығыстану факультеті Қытайтану кафедрасының аға оқытушысы ҚАТБАЕВА ГҮЛМИРА 1 курс студенті ТУЛЕУХАН БАТЫР.

ТӘРБИЕМЕН БЕРІЛГЕН БІЛІМ - ӨЛШЕУІ ЖОҚ ҚАЗЫНА

Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім - адамзаттың қас жауы, ол келешекте оның барлық өміріне апат әкеледі,- деген Әл-Фараби бабамыз. Өйткені ұрпаққа үлгілі тәрбие бере алу – қоғамның өзін, елдің тірегін қалыптастыру. Соның ішінде балаға өнегелі тәртіп пен құқықтық тәрбие бере білу – өлшеуі жоқ қазына.

Әрине, біз қашанда студенттерге жан-жақты құқықтық тәрбие беруді жетілдіріп отыру – басты парыз дейміз. Әл- Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінде студент ретінде оқуға қабылданған соң, оларға көмекке куратор-эдвайзер келеді. Эдвайзердің тікелей қызметін орындау барысында жоғарғы мектептің маңызды міндеттерінің бірін шешуге бағытталады - азаматтық ұстанымның қалыптасуына ықпал етіп студенттер тұлғаның өзін-өзі анықтауына қызмет етеді. Осыған байланысты төмендегілерді ескеру қажет:

1. жоғарғы оқу орнында бірінші курс студенттерін бейімдеуде эдвайзердің рөлін және университеттің корпаративті мәдениетіне бірінші курс студенттерін бейімдеу;
2. эдвайзердің қызметтік міндеттеріне тәрбиелік қызметті енгізу міндетін қарастыру.

Куратор-эдвайзер студенттермен танысып университеттің жүйесімен таныстырып, білім алуларына бағыт бағдар беріп отырады. Әрбір студентке өз құқығымен міндеттерін, университеттің академиялық саясатымен таныстырып, кураторлық сағаттарын өткізеді. Биология және биотехнология факультетінің Молекулалық биология және генетика кафедрасында 10 -нан астам куратор-эдвайзерлер бар. Олар жыл сайын жаңа келген студенттерді қабылдап алып, бағыт-бағдар беріп отырады. Бүгінгі таңда студенттер мен оқытушылардың корпоративтік мәдениетін, яғни жоғарғы оқу орнының тәрбие жұмысының сапасын қалыптастыру міндеті басты назарда болып отыр.

Университеттің корпоративтік (ұжымдық) мәдениеті - жоғарғы оқу орнына арналған құндылықтар, мұраттар, ережелер, мақсаттар, көзқарастар, сенім, жұмыс стандарттары, тәртіп стилі, дәстүрлер, салттар, іс-шаралар, рәміздер, адамгершілік-психологиялық ахуал.

Жоғарғы оқу орнында тәрбелеу мәні - корпоративтік (ұжымдық) мәдениеттің ережелері мен құндылықтарына үйрету, студенттерді жоғарғы оқу орнының ережелеріне, университет дәстүрлеріне, қалыптасқан өзара қарым-қатынас ерекшеліктеріне үйрету. Корпоративтік мәдениет, корпоративтік идеология жоғарыдан болмауы керек - олар мәдени-білім беру қажеттіліктері, мүдделер, құндылықтар негізінде қалыптасады. Корпоративтік идеология корпоративтік мәдениеттің бір бөлігі ретінде кейбір шамданушы ерекшеліктермен, жоғары бәсекеге қабілеттілікке, жоғары жетістіктерге, өз ісіне деген махаббат пен қызығушылыққа құрылуы қажет.

Яғни жоғары оқу орнында студенттің жеке тұлғасы үндестік және әлеуметтік ортада дамитын тәрбиелеуші орта құру қажет.

Туған университеті үшін мақтаныш пен жауапкершілік сезімін тәрбиелеу, студенттік элитаға қатысты екендігін сезінуге ҚазҰУ-дің сирек кездесетін престижін айқындайтын сюжеттер мен БАҚ (СМИ) матриалдары өз көмегін тигізеді. Мейлінше жарқын ықпал ететін іс-шаралар: ЕҰУ-дағы ҚазҰУ Күндері, әлеуметтік кинотеатр ашылуы, Студенттерге арналған мерекелер және тағы басқалар. Университет деңгейінде, факультет, кафедра деңгейінде әр түрлі студенттер арасында мерекелік, руханы тәрбиелелік, спорттық, дәстүрлі кештер өтіп өтырады. Студенттер арасында неше түрлі сайыстар өткізіліп тұрады. Университет деңгейінде студенттерді 1 курсқа қабылдау, Жас таланттар, Қыз сыны, Жігіт сұлтаны, Наурыз мерекелері өткізіледі. Сонымен қатар, кафедра деңгейінде ақын, жазушылармен кездесу, шетелдік ғалымдармен кездесулер, әр түрлі тақырыптарда сайыстар өткізіліп тұрады. Студенттер бос уақытында кітапханага, кинотеатрга, спорттық шараларға, музыкалық шараларға арналған уйірмелер бар соларға қатысып өздерінің уақыттарын тиімді пайдаланады. Куратор -Эдвайзерлер студенттермен 24 сағат байланыста болады. Жағдайы төмен отбасыдан шыққан студенттерге, жетім балаларға, көп балалы студенттерге ай сайын асханаға тегін талондар беріледі. Психологиялық кеңестер берілетін арнайы кабинеттер бар, денсаулығы бойынша дәрігерлер қарап кеңестер береді. Студенттер уйы бар, онда жағдайы төмен отбасынан шыққан студенттерге, көп балалы, жетім балалар, алтын белгімен бітіріп келген студенттер тұра алады.

Біздің университет элиталы жоғарғы оқу орындарының үш тілді білетін (қазақ, орыс, шет тілдерін) түлекті дайындау үшін барлық мүмкіндіктерге ие.

Жоспар бойынша тілдерді дамыту бағдарламаларын әзірлеуде мамандарды дайындауға ағылшын, француз, неміс, орыс, қазақ тілдер клубы құрылды. Бұл клубтың басты мақсаты - тілдік тәжірибе және тілдік дайындықпен қамтамасыз ету. Тілдер клубының басты ұйымдастырушысы мен талапшысы тілдерді дамыту бөлімі болып табылады, бұл міндет университеттің барлық тіл кафедраларына бірдей қатысты. Тіл клубының отырысы айына кем деген де үш рет болады.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ң түлегінің үлгісі тұлғаны қалыптастыруды ойына алу: әлеуметтік-әрекет жасаушы; жоғарғы мәдени деңгейі бар ойша талдау, шығармашыл, өзін-өзі дамытатын, этикалық нормаларды меңгеру, азаматтық белсенділік болып табылады. Гуманитарлық тәрбиелеу ортасын дамыту нәтижесі болып жан-жақты дамыған тұлға, Қазақстан патриоты және әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің бәсекеге қабілетті түлегін қалыптастыру болып табылады.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ҰУ Молекулалық биология және генетика кафедрасының б.ғ.к., доценті ЧУНЕТОВА Ж.Ж., аға оқытушырылары СЕРБАЕВА А.,БИЯШЕВА З.М., АЙТАШЕВА З.Г.

ТЕАТР ДОМА И В ДЕТСКОМ САДУ, ЕГО РОЛЬ В ЖИЗНИ ДОШКОЛЬНИКА

Самый короткий путь эмоционального раскрепощения ребёнка – это путь через игру, фантазирование, творчество. Всё это может дать ребёнку театр, а театр – благодатная почва для творчества. В нашем мире, насыщенном информацией и стрессами, душа просит сказки – чуда, ощущения беззаботного детства, а это может дать театр.

А ещё, занятия театральной деятельностью требуют от ребенка решительности, систематичности в работе, трудолюбия, что способствует формированию волевых черт характера. У ребенка развивается умение «рисовать» собственные образы, развивается интуиция, смекалка и изобретательность, вырабатывается способность к импровизации. Занятия театральной деятельностью и выступление перед зрителями способствуют реализации творческих сил и духовных ценностей ребенка, раскрепощение и повышение личной самооценки. Очень важным для ребенка этого возраста является коллективный характер театрализованной деятельности. Участвуя в спектакле, ребёнок обменивается информацией и координацией функций, что способствует созданию общности детей, взаимодействию и сотрудничеству между ними.

Театрализованная деятельность помогает ребенку преодолеть робость, неуверенность в себе, застенчивость. Театр в детском саду научит ребенка видеть прекрасное в жизни и в людях, зародит стремление самому нести в жизнь прекрасное и доброе. Таким образом, театр помогает ребенку развиваться всесторонне. Известный детский психолог Н. Н. Поддьяков написал так: «Следует выделить еще одну чрезвычайно важную особенность процесса творчества – он всегда насыщен яркими положительными эмоциями. И благодаря этому обстоятельству творчество обладает большой притягательной силой для детей, познавших радость первых своих пусть маленьких, но открытий, удовольствие от своих новых рисунков, построений.. Особая роль отводится работе с родителями Наши дети не умеют разговаривать, а мы не умеем разговаривать со своими детьми. Нам некогда, а может, просто лень..В результате у ребенка, что называется, плохо подвешен язык, и ему трудно сформулировать и озвучить самую простую мысль. У него, а значит, и у родителей, возникают сложности при общении. Решить проблему можно, организовав дома театр (кукольный, теневой, настольный). Это поможет научить ребенка правильно вести диалог, искать выход из сложных ситуаций, а кроме того, цепкая память детства сохранит яркие впечатления от наших разговоров за ширмой. . Поэтому родителей воспитанников следует привлекать к участию в театрализованных занятиях, праздниках, причем в качестве не только зрителей, но и исполнителей ролей, авторов текста, изготовителей декораций, костюмов и т. д Театрализованная деятельность в детском саду организационно может пронизывать все режимные моменты: включаться во все занятия, в совместную деятельность детей и взрослых в свободное время, осуществляться в самостоятельной деятельности детей. Работа воспитателя в ДОУ строится в тесном сотрудничестве с музыкальным руководителем. Успешность и результативность театральных занятий зависят, прежде всего, от музыкальных занятий. Поскольку без развития музыкальных способностей, без умения ритмично и выразительно двигаться, без определенных навыков добиться значительных результатов в театральном творчестве невозможно. Особую актуальность, театрализованная деятельность приобретает накануне поступления ребёнка в школу. В заключении хочется сказать, что театр может сыграть большую роль в формировании личности ребенка. Он доставляет много радости, привлекает своей яркостью, красочностью, динамикой, воздействует на зрителей. Жизнь дошкольников в детском саду обогатится за счет интеграции игры в разных видах искусства.

ПОДДУБНАЯ С.В., воспитатель детского сада г. Экибастуза.

.

ҰЛТТЫҚ МҰРАМЫЗ -КИІЗ ҮЙ

Менің өз білімін жетілдіру бойынша тақырыбым" Киіз үймен таныс болайық". Мақсатым: ата-бабаларымыздың алғашқы баспанасы кигіз үй туралы тереңірек зерттеп білу, балабақшадағы балалардың қызығушылығын арттыру мен қатар ата-бабаларымыздан қалған асыл-мұраны сақтауға, қастерлеуге шақыру.
Міндетім: киіз үйдің қазіргі замандағы үйлермен салыстырғандағы алар орнын анықтау; киіз үйдің қазіргі уақыттағы сұранысқа ие болуын анықтау; қазіргі уақыттағы киіз үйдің берер пайдасын айқындау. Тарихымыз бен мәдениетімізді үңілсек киіз үйдің атқарған рөлі өте зор екеніне көз жеткіземіз. Біздің киіз үйіміз тек баспана ғана емес, ол сәулет, құрылыс, сурет, қолөнер сияқты бірнеше өнердің басын құрайтын ғажайып туынды десек те болады. Басқа елдердегідей емес, бұл ағаш, киіз, ши, әрі көшпелі (жылжымалы) құрылыс түріне жатады. Соңғы 7 – 8 ғасыр бойына киіз үйге өзгеріс енгізілмей, қазақтар үшін ең қолайлы баспана болып қалды. Киіз үй әлемге белгілі, яғни әлемдегі ең тез құрастырылып, тез жығылатын үй және де киіз үйіміз басқа халықтардың үйлерімен салыстырғанда бір де бір шеге пайдаланбай-ақ құрастырылатын үй деп танылады. Ол ауа райының қандай жағдайында да пайдалануға өте ыңғайлы, ішіне жарық жақсы түседі, ауа алмасу талапқа сай, жел-дауылға шайқалмайды, берік, төбесі жадағай емес, күмбез болып келеді. Осының бәрінің себебін балаларға түсіндіріп өтпекпін.Музыкалық -дидактикалық ойындарда киіз үйд жиі і қолданамын.Мысалы, "Сазды отау" ",Сиқырлы киіз үй". Мен балаларға киіз үйдің құрылымымен жәнеде қалай тігу керек,киіз үй мен казіргі үйдің айырмашылығын көрсетіп түсіндірдім.Мектепалды даярлық тобының тәрбиеленушілері киіз үй туралы ән, тақпақты аса қызығышылықпен орындайды. .Музыка оқу қызметінде киіз үйге байланысты жұмбақтарды дауыс жаттығу ретінде қолдандым. Сөз соңында айтарым :құнды мұраларымыз-киіз үйді тарихы мен пайдасын зерделеп,ұрпақтан ұрпаққа жалғастыру – біздің парызымыз.

КАМИЛЬ Алмагуль, № 28 сәбилер бақшасы КМҚК музыка жетекшісі. Павлодар қаласы.

ВМЕСТЕ С КНИГОЙ В НОВЫЙ ГОД!

Как много интересных событий и важных дел зимой! Новый год и Рождество, долгожданные зимние каникулы, когда можно лихо прокатиться на санках, лыжах и коньках, игры на свежем воздухе, праздничные встречи с родственниками и друзьями, поход в кино… А как здорово открыть хорошую книгу! Особенно, когда за окном мороз или вьюга, а в комнате тепло и уютно. Запах елки и мандаринов.

Читать зимой – это ни на что не похожее занятие. Можно уютно устроиться в любимом кресле с видом на нарядную елку и раскрыть книгу. Это важно! Ведь, читая интересные книги, мы отождествляем себя с героями, проникаемся их чувствами и в своем воображении тоже переживаем описанные в произведении события. Библиотекари школы-гимназии № 7 г. Экибастуза решили, что Новый год — хороший повод добавить в свою жизнь что-то новое. Пусть этим новым станет привычка читать книги! Они предложили учителям, ученикам и их родителям во время зимних каникул организовать ТЕРРИТОРИЮ ЧТЕНИЯ в школе и дома. Фото и видео с текстовой информацией ежедневно выкладывались в инстаргам-аккаунте класса, школьной библиотеки, школы-гимназии №7 под хэштэгом #ТЕРРИТОРИЯ_ЧТЕНИЯ_ШГ7. Ребята рассказывали о своих любимых книгах, о книгах, которые им подарили на

Новый год, о тех произведениях, которые читают сейчас, своими книжными пристрастиями делились и классные руководители – эту информацию мы могли увидеть в инстанрам-аккаунтах класса. А наши библиотекари на странице школьной библиотеки в инстаграм открывали нам книжный мир директора школы, завучей, психолога, других работников школы… Будем надеяться, что в Новый 2023 год наша школа вошла с еще одной хорошей традицией – привычкой читать книги.

Данная акция проходила в рамках реализации республиканской программы «Читающая школа - читающая нация».

О. ЕЛЬНИКОВА, руководитель пресс-центра ШГ №7 г.Экибастуза.

ТЕАТРАЛИЗОВАННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ,
КАК СРЕДСТВО ВСЕСТОРОННЕГО РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ ДОШКОЛЬНИКА

Жизнь в эпоху научно – технического прогресса становится всё разнообразнее и сложнее. И она требует от человека не шаблонных, привычных действий, а подвижности, гибкости мышления, быстрой ориентации и адаптации к новым условиям, творческого подхода к решению больших и малых проблем.

Каждый ребенок – актер от природы, причем хороший актер, который живет эмоциями, еще не ограниченными взрослением. Какой малыш не мечтал хотя бы однажды, чтобы его любимые игрушки, ставшие лучшими друзьями, ожили и заговорили? Чтобы они смогли рассказать о себе, стать настоящими партнерами по играм. Но, оказывается, чудо "живой" игрушки все-таки возможно! Играя, ребенок бессознательно накапливает целый «банк жизненных ситуаций», а при умелом подходе взрослого, где воспитательные возможности театрализованной деятельности широки, знакомит детей с окружающим миром через образы, краски, звуки, а поставленные вопросы заставляют их думать, анализировать, делать выводы и обобщения.

Но не менее важно, развитие эмоциональной сферы ребенка, сочувствовать персонажам, сопереживать разыгрываемые события, являются источником развития чувств, глубоких переживаний и открытий ребенка, приобщает его к духовным ценностям. Самый короткий путь эмоционального раскрепощения ребенка, снятия зажатости, обучения чувствованию и воображению – это путь через игру, фантазирование, сочинительство. Все это может дать театральная деятельность.

Я выбрала данное направление в работе с детьми, так как считаю его актуальным, важным и необходимым, ведь театрализованная деятельность открывает возможности развития у детей творческих способностей, фантазии и воображения. Они являются благоприятной средой для всестороннего развития личности детей, в них особенно проявляются разные стороны развития ребенка.

АЛЬЖАНОВА А.Т., воспитатель КГКП «Ясли сад №4 г. Павлодара».

20 ЛЕТ
«ҰСТАЗДАР ГАЗЕТІ»
РЯДОМ С ВАМИ!
ПОДПИСКА-2023, ИНДЕКС 62303

ОБЛАСТНАЯ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА
Собственник: Учреждение «Региональное агентство инновационных технологий образования».
Регистрационное свидетельство № 3742-Г от 18. 04. 2003г. Выдано Министерством культуры, информации и общественного согласия РК

Главный редактор:
САДЫГУЛОВА
БОЛЕНДЫ
СЕЙСЕМБАЕВНА
87057313829
(WhatsApp)

Рукописи не рецензируются и не возвращаются.
Ответственность за точность информации несут авторы публикаций.
Мнение авторов может не совпадать с позицией редакции.

Без возрастных ограничений

Наш адрес: 140002 г.Павлодар, ул. Мира, стр.40/2, тел/ф: 22-00-08
E-mail: Ustazdar@mail.ru
Газета выходит 1 раз в месяц
Газета печатается с электронных носителей редакции

ПОДПИСНОЙ ИНДЕКС 62303

Заказ №
Тираж экземпляров: 350
Отпечатано в Доме Печати по адресу г. Павлодар, Астана, 143
Объем в п/л-2